

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖG

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 10 JUNI 1917.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY.

Jenny Nyström fyller femtio år.

DET VAR I DEN grönaste ungdomen, då man ännu hade fordran att Konsten skall vara något högt och oåtkomligt och att Konsten åt Folket helst borde förmedlas genom gravyrer af äldre mästare. I denna de stora ordens och åthäfvornas tid hade jag förmånen känna en gammal obolligt sjuk herre, och en dag efter jul tog han mig med mycket hemlighetsfull min med in i sitt förmak för att "visa mig något vackert". Uppskattande det vänliga förtroendet, som låg i detta erbjudande från den eljes stele gamle herrn följde jag honom, men en stilla undran öfver hvad det kunde vara som gjort ett så djupt intryck på den gamle bodde i mitt hjärta.

Det var ett vykort i färg af Jenny Nyström. En enkel landskyrka med en gammal hvilhårig gubbe och hans lille sonson i en bänk, förenade i den enkla okonstlade andakt, som en gemensamt sjungen julpsalm skänker.

Det var icke tu tal om att detta lilla vykort skänkte den gamle ensittaren en mera uppriktig glädje och en större konstnjutning än en Rembrandtsgravyr med mästarens namnteckning.

Från den stunden började jag förstå den verkliga innebörden af Jenny Nyströms budskap till de många svenska hemmen.

Då konstnärinnan nu i dagarna fyller 50 år vill de svenska hemmens tidning med några korta ord erinra om hennes gärning. Det är historien om en duktig smålandstös, och när man hör den, kommer man ofrivilligt att tänka

på de till handling och verkningslust stimulerande historier, som amerikanska tidningar bruka innehålla. Vare detta sagdt utan att vilja förringa vår svenska konstnärinnas betydelse; duktighet och energi äro två berömvärda egenskaper, som vi alla borde önska oss.

Jenny Nyström föddes i Kalmar den 13 juni 1867 och bodde där med sina föräldrar tills

hon var åtta år, då fadern som var folkskollärare flyttade till Göteborg. Det ligger alltid något väckande och sporrande för ett barns fantasi att bo i en gammal stad full af minnesmärken från forna tider och med en ärorik historia, och mångakalmarbarn som skaffat sig ett namn ha vittnat om hur den stadens bild bor i deras hjärtan. För den lilla blonda flickan som täflade med gossarna i ysterhet, blef det barndomslekarnas och äfventyrens stad — ridder på väderkvarnsvingar och ströflåg i vildmarkerna kring staden hörde till denna glada tid. Men flyttningen till Göteborg blef af stor betydelse för Jenny Nyström. Där upptäcktes hennes konstnärsanlag lidigt och själfva landshöfdingen intresserade sig för henne. Mecenater skaffades, och en vacker dag satt den lilla flickan på akademien i Stockholm och ritade "antik" samtidigt med Zorn, Carl Larsson och Richard Bergh. På 1880-talet fick hon komma till Paris, vann framgång, utställdes på Salongen och såg framtiden i det rosenfärgade dis, som den brukar te sig för de

flesta parisfarande konstnärer. Det pikanta 80-talsporträttet, som vi här meddela ger en god föreställning om den unga flicka, som återvände till Sverige, full af konstintress och laddad med energi. Nu tog arbetsdagen vid på skarpen. Jenny Nyström var en fattig flicka, hon måste slå mynt af hvad hon lärt sig.

På 1880-talet började Bonnier ge ut nya

illustrerade upplagor af svenska klassiska författare och flera unga konstnärer, bland andra Carl Larsson och Bruno Liljefors, funno i teckningar till dessa arbeten en välbehöflig inkomstkälla. Jenny Nyström gjorde sig snart ett namn för sina illustrationer, som vi återfinna i Blanches berättelser, i Starbäck och fru Carléns romaner för att endast nämna några af hennes verk.

Det skall aldrig glömmas att Jenny Nyströms bilder prydde den första svenska barnboken, Barnkammarens bok, som för den nuvarande unga generationen, bortskämd med bättre typografisk utstyrelse, torde ha mindre intresse än för den föregående. Reproduktionsmetoderna voro på den tiden långt ifrån så fullkomliga som nu. Teckningen måste litograferas, hvilket betydde, att en annan hand än konstnärns egen öfverflyttade den på stenen, hvarifrån den trycktes. Mycket gick därigenom förlorat i konstnärlighet.

Jenny Nyströms namn är också förbundet med den första jultidningen för barn, som icke har så gamla anor som den första barnboken, den utkom nämligen på 1890-talet. Den flitiga konstnärinnan har sedan dess utfört hundratals olika teckningar, som på vy-

Ett porträtt af konstnärinnan från 1880-talet.

kort bokstafligen taladt flugit världen rundt, och komponerat omslag till jultidningar och böcker äfvensom helsidesbilder i färg till en mängd julpublikationer. Få ha blifvit uppskattade som hon af ungdomen, och den typ hon skapat af svenska barn, de ljushåriga storögda ungarna, som blicka frohjartadt ut i världen, har skäl för sig. Vi ha alla mött de små söta linhåriga flickorna och de hurtiga gossarna.

I konstnärinnans vackra ateljé vid Tegnergatan i Stockholm, finna vi i ett hörn prototypen till åtminstone de små gossarna af Lasseliten-typen, som därifrån promenerat rakt in i de svenska hemmen och i många svenska hjärtan. Det är ett porträtt af konstnärinnans son som liten, numera kandidat Stoopendaal, en ung man med utpräglade konstnärslinor. Jenny Nyström är nämligen sedan många år gift med doktor Georg Stoopendaal och makarnas ende son har ärfvt moderns konstnärsgry.

Och på samma gång som Jenny Nyström själf drömmer om att få återgå till sin ungdoms kärlek, måleriet, spinner hon en vacker väfnad af konstnärslinor kring denna unga talang.

ELISABETH KREY.

VÅRDAG PÅ ÖLANDS ALLVAR. Dikt af Albert Henning.

ÖDE VIDD AF BRUNBRÄNDT GRÄS OCH STEN,
sparsamt prydd af slån och dvärgkrumt en.
Allt är still,
blott en vipa skriar ängslig till.

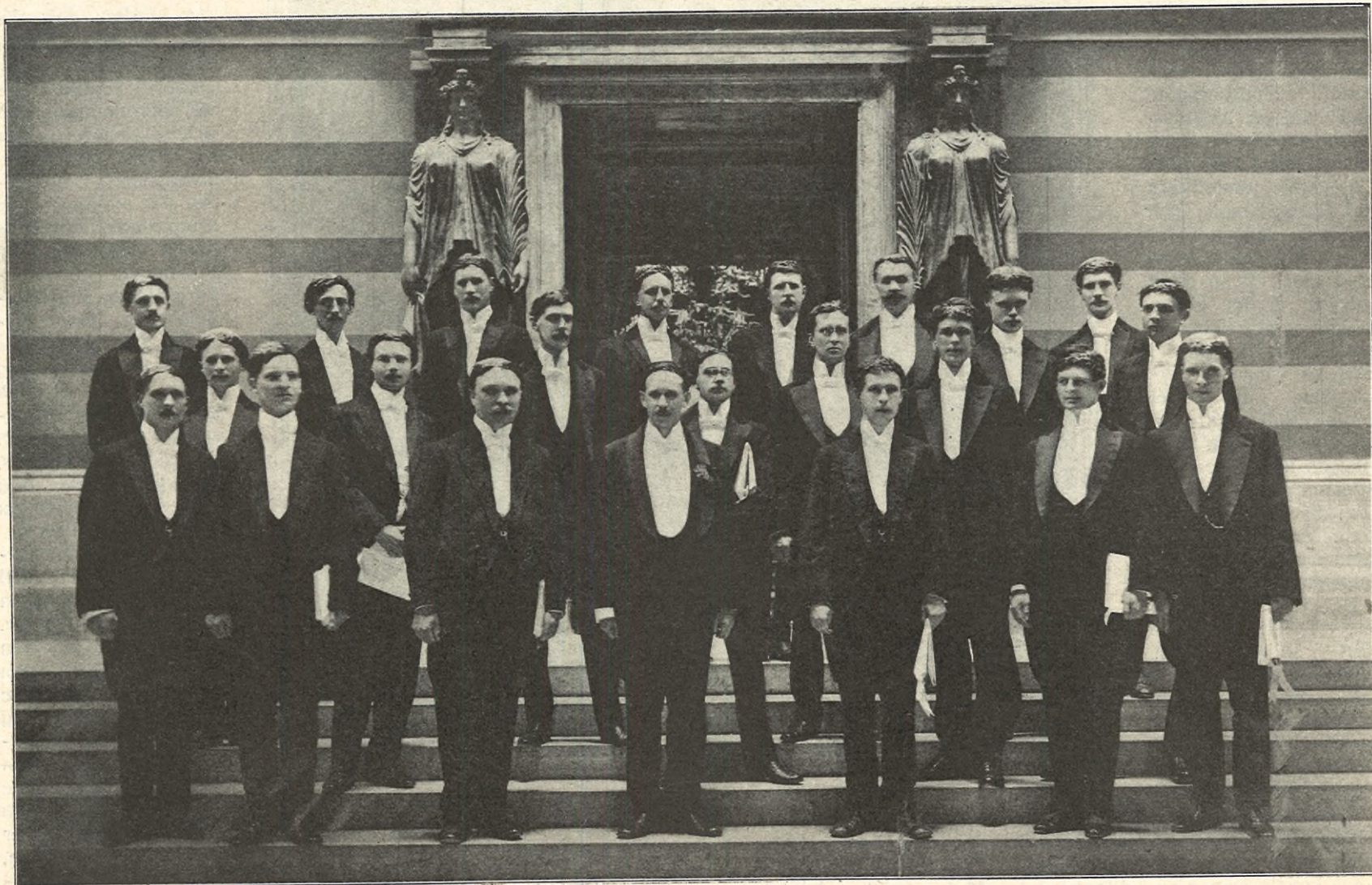
Vinden blott besöker på sin färd
denna ensamhetens vida värld.
Rundt omkring
tom och öde, öppen synrandsring.

Men längs kusten nedom karg plåtå
hafvet sorlar, näktergalar slå,
lyser vän
vårens flora under gröna trän.

Ode högland, mångt sinnelag
vårlyst gömmer dina allvarsdrag.
På dess höjd
tystnar stundens sinneslufva fröjd.

Där är stilla. Vinden fläktar blott,
drömmens vind från dagar som förgått.
Tyst dess sus
fyller natten, fyller dagens ljus.

Fjärran främling här på enslig led,
säg, hvi dröjer du på öde hed,
lyss du väl
till en rolös dröm uti din själ?

Doktorspromotionen i Uppsala den 31 maj. Promovendi i den filosofiska fakulteten: Ivar Andersson, Th. Blomqvist, Sven Bodfors, Gunnar Bohlin, Artur Bygdén, Torsten Carleman, Einar Ekblom, Fredrik Enquist, David Enskog, Thorvald Forssner, Bertil E:son Halden, Christian Hessle, Harald Heyman, Henrik Jörlander, Hugo Larsson, Martin Nybund, Gotthard Palmgren, Claes Reinhold, Martin Sjöström, Uno Sundelin, Nils Evert Taube, Gillis Wistrand, Gustaf Witt. Af dessa voro Carleman och Hessle, på grund af utrikesresa, ej närvarande. I den juridiska fakulteten: N. Rabenius. — Gust. Angel foto.

Vildmarksfolk. Novell af Maria Rieck-Müller.

NU ÄR DET VAL SEXTIO, JA, NÄRMARE sjuttio år, sedan röken från svedjefall och murad härd för första gången blandade sig med morgondimmorna öfver Lomtjärn. Och nybyggaren, som timrade sig gård och bröt mark där uppe på liden, hette Lars Petter. — Nygård tog han sedan som efternamn, ty så hette gården.

Den gången var han och hustrun ungt folk; och minsta barnet — Hanna — hade så nyligen kommit till, att hon låg i vaggan, utom de stunder, då modern gaf henne bröstet. Kinkade och skrek hon, var det någon af de tre, fyra år äldre bröderna, som höll vaggan i gång och passade på, att hon ej tappade tuggsudden. Ty mor hade fullt upp att göra ändå: än i hushåll och fähus, än ute med mannen på åker eller nyrödning, ja, ibland också vid husbygget. Inte när stugan byggdes likväl — då hade han en lejdkarl till hjälp. Men då fähuset, härbret, och de andra uthusen skulle resas och ställas i ordning, då tyckte Lars Petter, att Kristina var tillräcklig hjälp. Och hon var stark och snabb i vändningarna. Tog inte heller något särskildt för besväret.

Länge låg Nygården ensam utan grannar där uppe på Lomtjärnsliden, midt i vildmarkens enslighet och ro. Mer än tre mil till kyrkbyn var det dock inte; men den låg så långt från färdevägen, att aldrig någon människa kom ditåt utom en och annan jägare eller lapp, som kunde hejda sig, när de sågo rök stiga öfver falltopparna och se'n till sin öfverraskning funno gård och odlad mark midt i vildskogen. Eller bar det ibland så till, att någon från andra sidan finn-gränsen, som hade sina skäl att taga krokvägar på färden nedåt landet, af en händelse kom rakt på Nygården och här tog sig en god natthvila.

Under årens lopp hade Lars Petter och hustrun hans brutit teg efter teg. Det hade varit drygt arbete med spett och spade. Godt om sten var det också mellan rotstubarna. Men bort skulle det alltsammans! Och efter som Nygårdsbarnen blefvo så pass försigkomna, att de kunde göra nytta, voro de med och plockade sten ur backarna, när de inte hjälpte till med annat. Lars Petter lade aldrig fingrarna emellan, när det gällde arbetet.

Efter några års knog och släp vajade kornet lätt och högt på slutningen ofvanför Lomtjärn; och det började ryktas nedåt bygden, att Nygårdsfolket snart nog hade det lika bra som hemmansbönderna själva. Hvem kunde väl tro, att vildmarken förmodade ge slik god bärgning?

Så hände det en sommar — — jämmt tolf år sedan Lars Petter började lägga första grundstenarne till stugan sin — att en finnländare under krokvägen från gränsen kom rätt på Nygården. Han kom vandrande genom skogen utan större packning än näfverkonten och bössan liksom en vanlig fågelskytt. Och när han från vildskogens halfdager helt plötsligen trädde ut på odlad mark, där säden stod och mognade i gasande södersol, teg invid teg ända ner till ett djuptmörkt vatten, och midt i all denna välsignelse en timrad gård med alla slags uthus och bodar, då blef han stående en lång stund i stum häpnad. Efter häpnaden följde ett långvarigt skådande och begrundande,

hvarunder färdemannens mörkskaggiga ansikte fick ett alltmer belåtet uttryck. Och när han slutligen styrde stegen ned mot Nygården, mumlade han mellan tänderna: "Här för väl Uttoläinens gård få plats också." —

När finnländaren tre dagar senare återvände uppför slutningen och försvann inne på skogsstigen, hade han fått reda på, hvad han ville och hade ordnat allt som behöfdes. — Juoko Uttoläinen skulle bli den andre nybyggaren på Lomtjärnsliden! Oväntadt hade han redan den fjärde vandringsdagen träffat på just en sådan plats som han sökte, lagom aflägsen från bygd och inte alltför hård att odla samt med ett grannfolk, som tycktes vara både fåmaldt och utan gemenskap med bygdefolket.

Med Lars Petter hade det ingen svårighet varit att komma öfverens. Och bleckkuttingen i konten hade ett godt och starkt innehåll, som ökade meddelsamheten och hjälpte att inleda grannsämjan. Ja, egentligen hade husbonden på Nygården ingenting emot, att det kom en nyodlare till på Lomtjärnsliden, nu, då han själf kommit dit han ville komma, och barnen kunde behöfva vänja sig att se folk.

Men när finnländaren kommit utom hörhåll, vände sig Kristina till mannen med en på en gång spörjande och menande blick: "Har du nånsin sett så'n lurögon på en människa? Inte tror då jag, att det grannskapet blir till nå'n trefnad." —

Innan månaden var slut, kom Juoko Uttoläinen tillbaka till Nygården. Denna gången hade han hustru och barn med sig. — Och efter som uppgjordt var, fingo de bostad i bryggstugukammaren med sommarköket, tills nybygget var färdigt.

Hustrun var en ljuslagd, tystlåten kvinna, som säkerligen hade varit vacker en gång, och kanske skulle ha varit det ännu, om inte hennes ansikte förefallit så blodlöst blek och så tunnt, med mörka ringar kring ögonen, som om hon nyligen stigit upp från sjuksängen. Men det var kanske de

knappt två år gamla tvillingbarnen, som tagit resten af färg och ungdomskraft af den ej stort mer än trettiofemåriga modern. Utom dem hade hon endast en son från ett föregående äktenskap, en hurtig fjortonårs pojke, som styffadern ej tycktes ha stort fördrag med. Ty när han än såg eller talade med Anders, den döde karelen Anttulas son, lyste en ond glimt i hans ögon, och rösten hade hård klang. Pojken höll sig också ur vägen för honom så mycket han kunde; och när han inte var inne hos modern, för hvilken han tycktes hysa en varm tillgifvenhet, sällskapde han så ofta han kom åt med Nygårdsbarnen, i arbete såväl som i lek. —

Men snart nog började finnländarens arbete med jord och byggen kräfva dränghjälp, och då blef det slut med styfsonens lek och småsysslor hos Nygårdsfolket. Uttoläinens gård och nyodlingar kommo till stånd på mycket kortare tid än Lars Petter hade behöft, och tycktes dock vara lika omsorgsfullt gjorda. Han var en karl, som kunde lite af hvarje, och som dessutom tydligen hade mer godt om pengar att på en gång lägga ned på nyodlingarne än grannen haft under sina första år här. Huru mycket han hade, eller huru han fått det, gjorde han ingen klok på. Men att hustrun för sin del ej var utan pengar, det kunde man sluta sig till af ett och annat...

Någon trefnad af grannskapet såg det emellertid ej ut att bli för Nygårdsfolket. Kristinas kloka ögon hade ej skådat i blindo den gången, då de sågo skuggbilder i den främmande finnländarens spår. Någon ting särskildt ondt hade dock aldrig kommit därifrån. Men aldrig något godt heller. Fastän gårdarna ej lågo längre än ett par stenkast ifrån hvarandra, var det intet närmare umgänge dem emellan. Karlarna träffades ju lite emellanåt ute i markerna och talade om sina skördeutsikter, väder och vind; kvinnorna likaså, ehuru emellan dem blef än mindre taladt. Det var som om Uttoläinens hustru ej gaf sig ro vare sig till sampråk eller mathvila, så som hon ständigt var i farten med olika slags göromål. Och i all sin färd ut och in, in och ut liknade hon mer en ljudlöst glidande skugga än hustrun till en välbärgad jordbrukare. —

Den enda, som kom med trefnad till Nygården, och som också själf tycktes trifvas där bättre än på Uttoläinens gård, var Anders Anttula. Och eftersom åren gingo, blef det som om han mer hörde hemma här än där styffadern befallde. —

En lätnad hade dock granngården fört med sig för det första nybyggarfolket. Skogsströfvare, finnar och lappar sökte sig ej längre natthärberge hos Lars Petter. Ty på Uttoläinens gård och väl dold för obehöriga fanns en brännvinspanna med tillhörande redskap, som husbonden vid behof lät göra tjänst. Och som både han och färdemännen tyckte sig ha fördel af tillverkningen, blef den som ett hemlighetsfullt band dem emellan, hvilket ovillkorligen drog vandrarens steg dit till gården. —

Det var en kvaf, stilla sensommarafton, ett tiotal år sedan den andra nybyggaregården timrades upp på Lomtjärnsliden. Tjärnen låg mörk i skuggan af granskogen, och ingen människa syntes till ute på äng eller åker, där säden stod med fulla ax, som bör-

Pröva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

Kungl. Hofjuvelerare

K. ANDERSON

Bordsilfver

Praktkatalog gratis och franco.

Stockholm och Göteborg.

jade gulna mot skörd. I Uttoläinens sommarkök saft värdinnan och väfde med snabb och van hand, medan tvillingsyskonen sutto bredvid och spolade. Dunk, dunk ljödo slagen ut genom den öppna dörren. Det var det enda ljud, som störde tystnaden här, och det nådde ej längre än till ut-huslängan, hvarest husbonden låg på höskullen och sof. Förleden natt hade två gränsbor på vandring söderut sökt sig härberge där i gården; och som det äfven gällde att fylla kuttingarna och samtidigt afprofva den senaste brygden, hade det blifvit sent med nattsömnen.

Från Nygården hade Lars Petter, de båda sönerna och med dem Anders Anttula ofta kört ned till kyrkbyn med tjärlass för att på samma gång forsla en del redskap och varor, som behöfdes under den stundande skördanden. Och medan karlarna nu voro ur vägen, hade mor Kristina börjat rusta med degstöpning till brödbak.

Gammal, böjd och grå hade nybyggarrustrun blifvit under de många arbetsårens rastlösa knog. Men rapp i vändningarna, kraftig och arbetsglad var hon ännu såsom i ungdomsåren. Bördan var ej heller så tung numera, sedan dottern vuxit upp och tagit halfva lyngden. —

Gnolandet af en ungdomlig röst och ett raskt upprepadt knack krasch, knack krasch hördes från vedbacken. — Det var Hanna, som klöf bränsl till bakugnen.

Nygårdsdottern hade vuxit ut till en frisk och stark jänta med smidig, välbyggd kropp och ett ansikte, som lyste af hälsa och lefnadslust. Hon var vacker att se på, där hon nu stod barhufvad i det mattröda soldiset. Tröjan hade hon tagit af sig, och de nakna armarna, solbrynta och mjuka höjde och sänkte sig i säkra hugg. Glad var hon också till sinnes. Ty innan nästa solnedgång skulle Anders Anttula vara hemma igen med fästegåfva och ring. Och den illfundiga Uttoläinens alla knep och elakheter skulle komma till korta. Hjärtat svälde i bröstet på henne, när hon tänkte på sin ståtliga godlynte pojke, hur de ända se'n barndomen hållit af hvarandra och likväl i ett par år gått här och förgäfves väntat på att få flytta till eget bo. Hvarför styffadern satte sig emot den saken var ej godt att förstå. Pengarna gällde det kanske... Ingen kunde förstå alla bakvägar, som den gubbens tankar gingo. Ja, när hon nu tänkte på alla de gånger, han varit led och hård mot Anders, tog sinnet henne, och i vredesmod högg hon till så häfligt, att yxan fastnade i huggkubben.

Medan flickan stod där och arbetade med

veden, fördjupad i ömsom ljusa, ömsom mörka tankar, hade Juoko Uttoläinen kommit ut i logporten, utsöfd och belåten. Härifrån hade han god utsikt öfver grangården. Och när han såg flickan där borta på vedbacken, glänste det till under de tunga ögonlocken, som för det mesta dolde en lurande, ostadig blick. Plötsligt var det som om han fattat ett beslut. Och inom några minuter stod han fält bakom Hanna, utan att hon märkte honom, ljudlöst smygande, som han närmat sig i sina mjukbotnade näbbskor.

Förskräckt vände hon sig om vid ljudet af ett lågt skratt, i det att Uttoläinen sade:

"Jag tror minsann, hahaha, att du tänker hugga hela vedbacken full, som du arbetar, jänta!"

"Vi ska baka, mens karlarna ä borta," kom svaret kort, medan Hanna började kasta ihop den huggna veden.

Uttoläinen stod och strök sitt gråsprängda skägg, under det ögonen lystet följde flickans alla rörelser. Slutligen sade han:

"Ja, si, jag undrar bara, om du skulle kunna hjälpa mig ett slag med att få hem ett vedlass nu i afton. Blef hindrad i går kväll af färdefolk, och Brita rår int' med slikt. Det ä' en vedtrafve oppe i skogsbacken, så vi måst' dra på kälken"... Rösten hördes likgiltig, men hade ett lent öfverfallande tonfall; och i det han vände blicken mot de blygrå moln, som stego upp i väster, fillade han: "Det drar ihop till kvällsregn, och är'e så att du blir med, är'e bäst att raska på." —

Hanna hade ej stor lust att hjälpa Uttoläinen, hvad det än gällde. Trött efter dagsarbetet var hon också. Men, så tänkte hon på, att det kunde vara klokast att inte ställa sig gensträfvig, nu då hon och Anders skulle handla utan att vidare fråga efter styffaderns vilja. Och hon lofvade att komma med, så snart hon burit in bakveden till mor.

När hon en stund senare kom upp till grangården, ropade Uttoläinen från härberet, där han sysslade med något, att hon skulle ta vedkälken och gå före uppåt stigen. Han skulle strax komma efter.

När han så hann upp henne, hade han till Hannas förundran bössan med sig och en näfverkont på ryggen.

"Kors, ska I skjuta också?"

"Hm, det ä' en räfsate, som tagit höns af oss, och som jag sprungit efter flera da'r," kom svaret kort. Uttoläinen tog nu kälkfömmen och vek af från stigen, i det han mumlade:

"Vedkastet, som vi ska' till, har jag här nordpå åsen."

Det blef ingenting mer taladt.

Finnländaren gick med den vane skogsströfvarens säkra och raska gång öfver vindfällan, sänkor och stenmark, då och då kastande en blick bakom sig för att se, om flickan höll något så när jämna steg med honom. Hanna var också snabb på fötterna och van att gå i den stiglösa vildmarken. Men nu började hon bli trött och hon kände sig förargad öfver Uttoläinens påhitt att ta henne till hjälp med slikt, helst då veden inte fanns på närmare håll. Slutligen stannade han. Lade konten och bössan på kälken. Tog se'n fram en bleckkutting och drack ett par djupa klunkar.

"Ska du int' smaka en styrketår?" sade han utan att se på Hanna. Men nu rann sinnet på Nygårdsdottern, och hon svarade: "Jag har int' följt med för att förargas åt era olämpor; och ä' vi int' snart vid vedkastet, så vänder jag, och I får hjälpa er själf!"

Med ett språng stod Uttoläinen fält framför henne. Ögonen gnistrade, de tjocka läpparna darrade. Och med af lidelse halfkväfd stämma framstötte han, i det han grep henne om armarna: "Du rör dej int' ur stället... Här ä' int' fråga om nå'n ved. Du ska' följa mej öfver gränsen och bli min kvinna; det ä' hva' du ska... Och pengarna mina har jag med, så nå'n nöd ska' det int' gå på dej... bara du fogar dej... Tror du, att jag gått här och sett på dej i årtal, jänta, för att styfson skulle få komma i lag med dej till slut?... Haha, Juoko Uttoläinen var er för slug och har gett sej till fåls, tills rättel stund var kommen..."

Han drog henne våldsamt intill sig; men Hanna, som under första ögonblickets fasa stått som förlamad försökte nu värja sig. Vämjelsen och vreden togo öfverhand öfver förskräckelsen. Hon spottade honom i ansiktet:

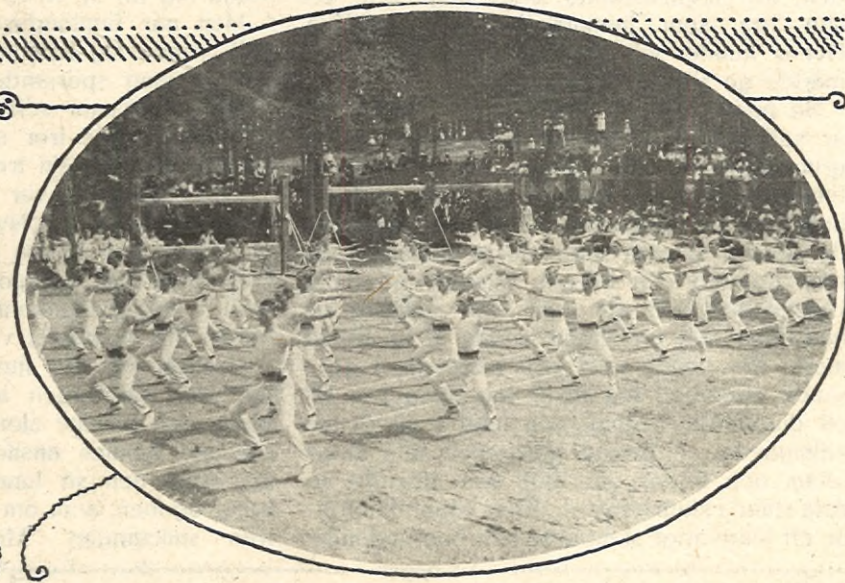
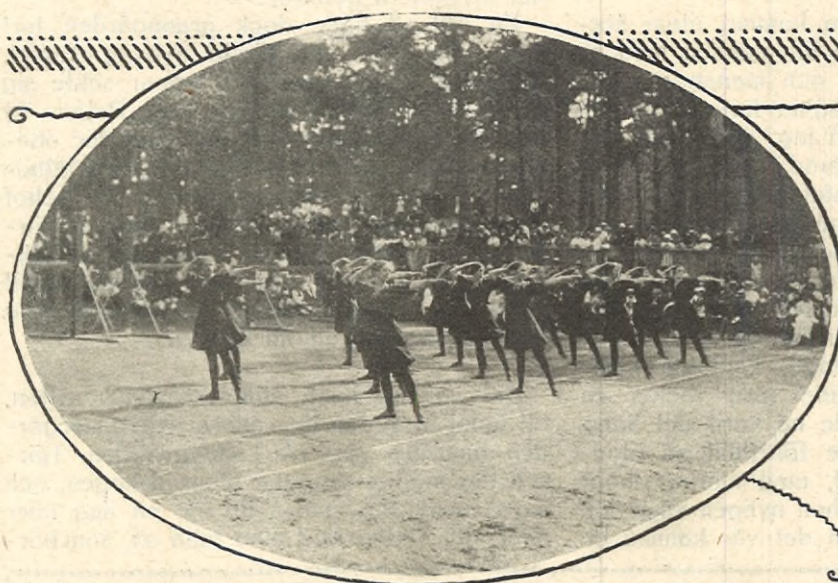
"Ni förtappade gubbuschling!... Skäms ni int', och har ni int' nå' samvete..." Hon slog till honom med förtviflans kraft och lyckades ett tag slita sig lös. Men Uttoläinen var stark och rörlig, och motståndet eggade och gjorde honom ursinnig.

"Din satan!" hväste han, i det han nådde henne med ett slag, så att hon föll...

Nygårdsdottern var redlös och hjälplös i den gamle nidingens våld — — —

*

I skumma augustinatten löpte en förskrämd varelse genom skogar och moar, öfver gläntor och bäckar, som jagad af nattens spökväsen, och själf liknande en flyende spöksyn, än framilande i nattdimmorna, än försvinnande i deras hvita dunsikrets... En nästan vettskrämd kvinnovarelse, som sprang

Sörmländska gymnastikfesten i Södertälje. Vänstra bilden: Eskilstuna gymnastikförenings kvinnliga medlemmar. Högra bilden: Massuppvisning af samliga manliga medlemmar. — D. Sorbon foto.

för att rädda lif och förstånd undan en stor fasa... Kläderna sönderrifna, håret nedfallet kring ett ansikte, som skäljde af skräck. Hela natten hade hon sprungit, tills hon ibland segnade ned af trötthet — — —

När dimmorna veko för röd morgonsol, syntes bygd. Men det var ännu så tidigt, att ingen varnade den skrömlika skepnaden, som skymfades i skogsbrynet, sökande sig fram till banad väg.

Då länsmanen i tidiga morgonstunden kom in på sitt kontor, fann han en kvinna sitta hopsjunken på stolen vid dörren, skakande af gråt, öfersiggifven och eländig. Han var ingen hård man. Och hon syntes honom ömkansvärd.

Men en god stund dröjde det, innan han fick klart för sig, att den illa medfarna, förskrämda varelsen kunde vara Nygårdsdottern, som han väl kände till. Och länsmanens häpnad blandades med allvarliga farhågor; ty någon svår ofärd måste ha hänt däruppe vid Lomtjärn, då den aktade nybyggarens flicka kom till länsmansgården i slikt förtviflat tillstånd.

Så småningom fick han ock full kunskap om det frukstansvärda, som jagat henne genom vildmark och natt till hans dörr...

Uttoläinens lömska våldsdåd var en ogärning, som kräfde straff. Och Nygårdsdottern hade själf i vanvetlig skräck tagit hämnd på ogärningsmanen.

Dåsig af brännvin och mättnad hade han fallit i sömn. — — — Någon redig tanke hade hon ej, då hon efter all misshandel kom till medvetande om sitt olycksöde. Visste blott, att hon måste hinna undan detta omänskliga vidunder, innan han vaknade. I samma ögonblick, som hon reste på sig för att ljudlöst försöka smyga bort, hade han vändt sig på sidan, så att slidknifven blef synlig. Då var det som om ett töcken omsvepte henne, där hon endast såg knifven blänka emot sig. Ingen tanke, ingen vilja, endast en kväfvande känsla af halfull skräck... Knifven var i hennes hand. Handen stötte den i uslingens strupe... Sedan hade hon ej minne af annat än att hon sprang, sprang, förföljd af någonting fasansfullt, och att hennes enda räddning tycktes henne vara att hinna till länsmansgården och bekänna. — — —

Vid hösttinget var Lomtjärnsdråpet tingets sista mål. Rannsakingstiden hade för Hanna förflutit i sockenstugans fångkammare, där hon under de långa veckornas ensamhet så småningom återvann lugn och krafter. Men någon därhemma från Nygård ville hon ej lräffa, förrän domen var afkunnad. Det var som om hennes enda önskan och tanke vore att få aftjäna sitt straff och att få komma bort.

Under rannsakingen hade ej heller något annat kommit i dagen, än det hon berättat. Man hade funnit Uttoläinen uppe på skogsåsen, och i konton fanns, förutom matsäck och brännvin, flera tusen riksdaler i sedlar. Han hade tagit med sig äfven hustruns och Anders Anttulas pengar... Och med ledning af de upplysningar, som hustrun kunnat ge, visste man nu, att han var bördig från Esland och för ett tjugotal år sedan gjort sig så dåligt rykte, att han funnit lämpligt försvinna från hembygden.

Domen blef, genom synnerligen förmildrande omsändigheter, straffarbete i två år. Och det var, som om domare och nämnd den gången helst skulle ha velat finna någon utväg för att helt kunna fria brottslingen.

När den gamle domaren efter afkunnandet halft för sig själf mumlade: "En karl som denne Uttoläinen borde vara hvar mans niding och slita spö, tills köttet blef till trasor! Vår lag har tyvärr ej nog hårdt straff för dy-

lika förbrytelser..." då gick den annars ordknappe nämndemannen Jonas Löf fram till honom och sade, tjock i rösten: "Ja, det säger jag, herr domare, att hade min flicka råkat ut för slikt, då hade jag så nämndeman jag är, slagit lifvet ur illgärningsmannens usla kropp".

Själf tycktes Hanna vara lugn och nöjd. Men blek och nedtryckt som af en tung börda. Ej en enda gång hade hon lyft de sänkta ögonlocken, medan hon stod där inne i tingssalen.

När hon fördes ut, såg hon heller inte upp. Det var som om hon glömt, att någon mänskliga stod henne nära och kunde bry sig om henne.

Utanför dörren var det så någon, som fattade hennes hand och med ett fast tag drog henne intill sig. Då måste hon se upp. Det var Anders Anttula. Han hade blifvit mager och var blek under solbrännan. Men rösten hördes stadig och sig lik, då han nu sade: "Två år i dag kommer jag och hämtar dej. Och då lyser det för oss med det samma. Mor hälsar ock, att hon inget agg har till dig." Det var nästan som om det blott varit fråga om en vanlig långresa.

"Int' kan det ske numera," kom svaret bäfvande lågmäldt, under det att flickan försökte göra sig lös från hans arm.

"Det ska' skel!" sade han allvarligt. "Och det ska du veta, flicka, att hade du int' gjort det här, så hade jag tagit hans lif."

Då lutade hon sig intill honom och grät. Och hon kände, som om ny kraft att lefva började vakna inom henne.

Älskvärdt och näsvist kring dagens »on dit».

Bronskonungen.

NU HAR IGEN EN STOR SKOPA BRONS, som kunde ha varit använd för något nyttigt ändamål, som t. ex. femöringar, gjutits om till en staty. Man har funnit på att några meter från en figur, som rider på en häst, anbringa en annan figur, som också rider på en häst, och för omväxlings skull kallat denna Carl X. Det faller sig icke lätt att följa de tankens irrvägar, som kunnat leda till denna kostliga sammanställning af honom, som utförde fåget öfver Bält, och en byggnad, som rymmer de rester vi skonat och samlat af svenska kulturminnen, af allt hvad från fädren är kommet och till söner skall gå,

så långt som unga hjärtan ännu i Norden slå.

En medborgare kan onekligen besitta förnuft, äfven om resultatet af hans verksamhet som uppresare af statyer visar sig vara raka motsatsen till förnuftigt. Det måste en vacker dag ha uppstått en idéförbindelse hos någon mänskliga, jag vet icke hvem, mellan Carl X och Nordiska museet. Trots sitt ledsamma bisarreri har denna tanke slutligen tagit verklighetens form. Idéer af högre beskaffenhet, idéer af renare smak och större lyftning bruka gemenligen ha ganska svårt att öfvervinna de hinder som möta på vägen till förverkligandet, de stanna som bekant ofta i stöpet. Men ett oförnuftigt infall går segrande fram. Sådant är lifvet — hur frestande att kalla det bittert och dumt...

Den olycksfågel, i hvars sinne detta hugskott ursprungligen uppstod, kan ha råkat förgäpa sig i konungen och sagt till sig sig själf: det vore något till rart, att ha en figur af honom här i sta'n — men hvar ska vi ställa'n?

Med kungen i tankarna har han sedan gått

omkring och tittat på tomma platser, tills han i en ödesdiger stund kom att stanna vid den tomma plats som passade minst af alla. Eller också kan han på sina söndagspromenader ha funnit trappan utanför Nordiska museet något bar och tänkt som så: Här måste anbringas någonting af brons, men hvad ska vi anbringa? — Han börjar leta i sitt minnes magert utrustade garderob, tills han fastnar vid en gestalt, om hvilken han kanske som pojke lyckats skriva en kria till AB. Han kan också i all enkelhet ha plagierat ett infall från Malmö och i glädjen öfver att få någon användning för sin sysslolöshet utbrustit: So ein Ding muss ich auch haben! — Vädret blåser hvart det vill. En sammanhängande tankegång finns det möjlighet att följa — men hur en fristående orimlighet uppstått kan endast tydas på gissningens väg.

Men långt är mellan bågaren och läppens rand. Det finns fler stolliga infall här i världen än fula statyer, och det vill inte säga litet. Därför att den påhittige tycker: här skulle det allt klä att ställa upp en bronshäst med gubbe på! — stampas ingen Carl X ur jorden. Man måste ha kapital för att kunna begå riktigt kapitala dumheter, och då det icke går an för alla att offra ur egen kassa, förskaffas de nödiga medlen ur andras. För ting som sticker i ögonen finns alltid öppna checkböcker — och kunglighet smakar fågel, äfven om den bara är af metall. Alltnog, pengarna är det minsta bekymret. Svårare faller det sig att erhålla tillstånd till det intrång man planerar mot en offentlig plats, allmänhetens egendom. Att anbringa en dyr staty som denna ute på landet, t. ex. i Väraskogen, skulle röja en anspråkslöshet, i strid med företags hela anda. Att välja en öppen plan, som behöfver sin staty, är inte så lätt, då det inte finns någon, som behöfver Carl X. Emellertid bearbetar man sina förbindelser och låter den ene tuta i örat på den andre, att här ska kungen stå — tills ingen vågar säga nej, förrän han står där.

Då vaknar hönsgården och ställer till kakelorum. Plötsligt inser hela stan, att det är då för gale, hvad allt som har lof att ske, utan möjlighet för sunda vettet att säga stopp! Hvad hjälper det med grundlagar, riksdag och stadsfullmäktige, när enskilda kunna begå filltag, som i närgångenhet visar släktttycke med anarkistiska attentat? Att olofvandes spränga ett misshagligt monument betraktas som en tämligen tilltaggen handling. Att uppresa ett beläte till allmän förargelse är sannerligen icke mindre påträngande.

Det skall svårligen lyckas att uppdrifva någon besjälad konstnär i landet, som med sitt namn vill gå i borgen för att statyn, som den nu står, gör en konstnärlig effekt. Konstnären må i öfrigt ha hvilka förtjänster som helst. Och jag vill se den pedagog, som är i stånd att draga fram någon folkuppfostrande tanke i sammanställningen mellan den gamle härföraren och Sveriges främsta förvaringsplats för kulturella kvarlevor.

Ej långt från dessa kungar reser sig bilden af en enkel yngling, som inte rider, utan står på sina egna ben. Han bär ingen uniform, utan en slät rock. Inga plymer prunka öfver hans klara panna, han håller i handen en studentmössa...

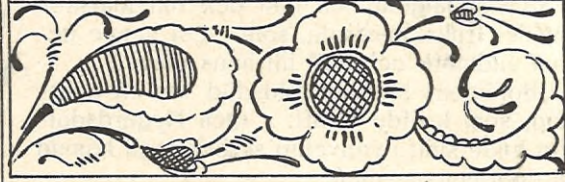
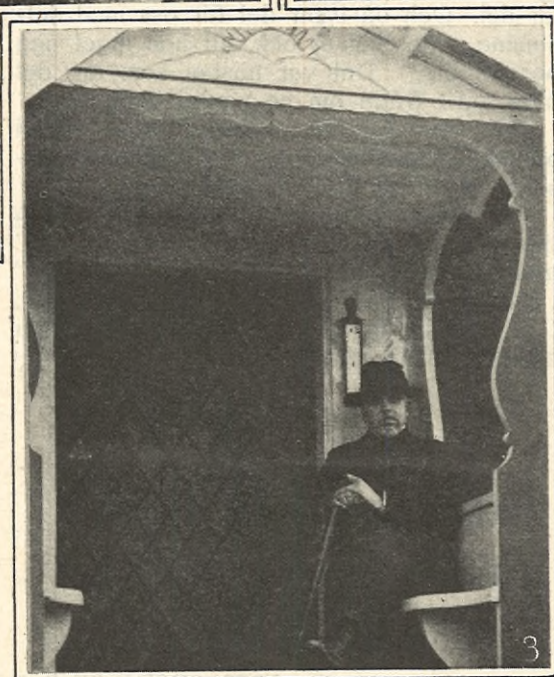
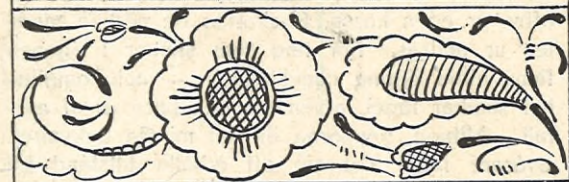
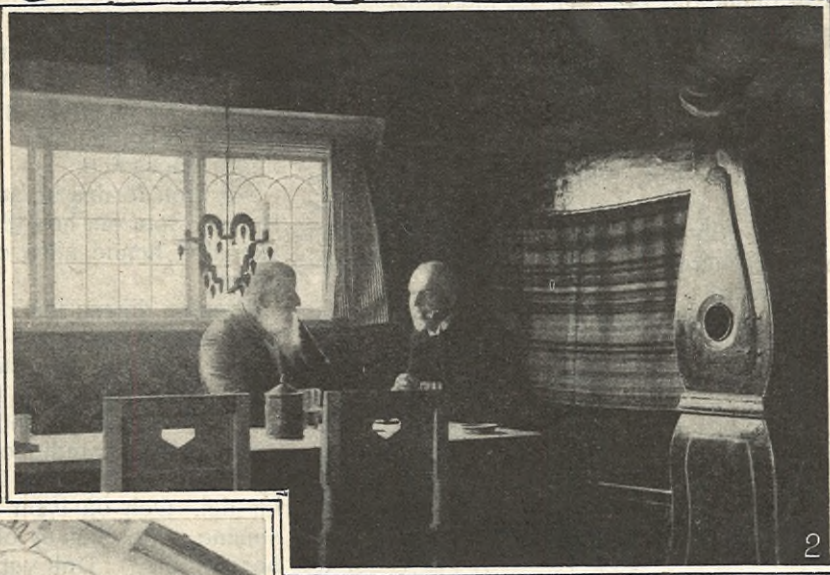
Det finnes icke en konstnär i landet, som ej vore beredd att vittna: detta verk är konstnärligt. Ingen pedagog, som icke erkänner, att Gunnar Wennerberg står här som en uppfostrande påminnelse och en maning till de unga att söka värdigt tjäna sitt land och bevara lynnet ljus. Han står här till fägnad för dem, som vilja njuta af gestaltens linjer, som en stum predikare för dem, som tänka öfver hvad han symboliserar. Äfven Wennerbergs staty har tillkommit på enskildt initiativ...

Motsatsen är slående, den slår så det svider.

ALGOT RUHE.

På Skebergsstugan

I.

JAG ÄGER EN TORFVA, EN HANDFULL jord

af det svenska fosterlandet.
Där dukar dess klappande hjärta sitt bord,
som endast en moder kan det.
Där blommar det fagrade blomsterflor
i sommarens hela rike.
Och där är vinterns anblick stor
och mäktig utan like.

Där har jag redt mig ett fäste och rum
bak tryggande murar af furu.
Det växte ur drömmar och regnbågsskum,
jag vet icke själf rätt huru.
Men mandom tog den till sist, min syn,
min timrade stuga på hällen,
där Skeberg speglar sitt raggiga bryn
i Djursjöns källrund om kvällen.

II.

STIG IN, du vandrande sven, sitt ned
och hvila en stund från färden
vid brasan, kistad på dalkarlssed
å öppna spiselhärden.
Mens skymningen tassar kring härbre och hus
på ulliga sockor, som smyga,
dess lågor stiga med sjungande sus,
och glimtarna fladdra och flyga.

De dansa en ringdans kring väggar och vrår,
kring rosiga hörnskåp och tarrar.
En gnista från rutornas blyfals slår
mot takets svartnade sparrar.
Den bukiga klockan från Mora står bred
och spöklik i skuggan och tickar.
Och rundt om från stopens och kannornas led
det blinkar af tindrande blickar.

1. Johan Nordlings stuga i Leksand. 2. Författaren och konstnären G. T. Wallén i farsängshörnan. 3. Författaren på brokvisten.

Då vakna med ens, liksom födda på nytt
ur färgernas bleknade slöja,
de folkliga sägner från tider som flytt,
som stockarnas prydnad förhöja:
Trollkunnige malarn drar fram ur sin kvarn

små kullor med kinder, som glöda.
Och Josef, som såldes af Israels barn,
stormäktig står upp från de döda.

Så glida de drömdigra timmarna fort,
som tidlösa drömmarna göra.
Jag tömmer min pipa och stänger min port
mot allt, som kan tissla och störa.
God natt, kära gäst, jag har bäddat din säng.
Sof godt bakom förlåtens hänge.
Nu vandra vi bort till den skinande äng,
som väntar och väntat oss länge.

III.

NU DIGNA i trädgården apel och hägg
af blomsnö, som sängarna sållar.
Och störade humlen vid vistbodens vägg
på grönskande sömmarna fjällar.
Jag står på min brokvist i kvällningens stund,

då dofterna bräddade simma,
och ser mellan stolparnas buktade rund
mitt landskap i solgängen glimma.

Från halldammen gnolar en vårlig musik,
men stillnad, som stöpt i en degel,
i brinnande färger försmälter min vik
med toppvända berg i sin spegel.
Ur bygatan råmar på afstånd en ko,
hvars spenar till mjölkningen tråna.
Och milsviadt kring tafjan af trefnad och ro
de mäktiga åsarna blåna.

Då vidgas mitt hjärta, då löses mitt bröst
ur vinterns försoffande dvala.
All jorden, all rymden få stämna och röst,
som väldigt till sinnena tala.
Och alla de bröder, som bygga och bo
i lågtäckta hyddor af timmer
bak fjällarnas murar och sjöarnas bro,
jag värmande nära förnimmer.

Vårt land och vårt folk! Testamentets förbund

står ristadt i eld för mitt öga:
De segvuxna viljor på gråbergets grund.
De hetsiga lynnen och tröga.
Det land, som vi häckla, när dagarnas tvång
vårt långmod för pröfningen ställer.
Det land, som vi dyrka med armar och sång
och offra oss helt, om det gäller.

Jag äger en torfva, en handfull jord
af det svenska fosterlandet.
Hvad manande makt i det högsta bland ord!
Hvad bindande kraft i det bandet!
Allt annat är bländverk för bländverkets skull.

Allt annat skall svika och brista.
Befall mig, behåll mig, du fattiga mull,
du rikaste skatt, till det sista!

Leksand, juni 1917.

JOHAN NORDLING.

Tidning

Spalten om böckerna.

DET SKREFS NYLIGEN I EN TIDNING OM den finske litteraturhistorikern professor Werner Söderhjelm, att han måtte besitta några hemliga fonder af tid och arbetskraft för att hinna med allt hvad han uträffar. Detsamma kan med fog sägas om Carl G. Laurin, den vidsynte och kunskapsrike författaren, hvårs förmåga att hinna till på skilda litterära områden: konsthistoriens, den allmänna kulturhistoriens, politikens, teaterkritikens och nationalitetskaraktäristikens är respektingivande — så mycket mer som han rör sig på alla dessa fält med en smidighet och insikt som om han vore en ätling i rakt nedstigande led af de franska encyklopedisterna.

Hans senaste två böcker hefta Kvinnolynnen och Alla ha rätt samt andra uppsatser med anledning af världskriget (P. A. Norstedt & Söners förlag).

Kvinnolynnen utgör på sätt och vis en fortsättning af författarens tidigare utkomna Folklynnen och har samma fängslande egenskap att i en spirituellt form, med något af epigrammets tillspetsning, utreda ämnet.

En af det förra århundradets ypperste svenske humorister, H. B. Palmær, skrifver någonstädes ungefär så här: I begynnelsen skapade Gud kvinnan, men han gjorde henne inte fullt färdig, det blef hon först genom snörlifvet, som hon själf hittade på. När hon skrudat sig i detta underbara plagg, fick hennes figur samma form som timglasets, hvilket hon dock föga liknar, ty det påminner oss om tid och evighet, medan kvinnan kommer oss att glömma båda delarna. —

Hvad Kvinnolynnens författare beträffar, ger han ej blott en analys af de förföriska kvinnorna, som äro i stånd att utplåna tid och evighet ur mannens medvetande — han blottar också kvinnans brister, men på ett så lekande och taktfullt sätt, att ingen kvinna i världen skulle kunna bli bitter på honom, för så vidt hon har nog godt hufvud att förstå noblessen i hans kritik. Hans intuition, beläsenhet och vi antaga på goda grunder, rika personliga erfarenhet tillåta honom att kort och åskådligt karaktärisera kvinnan, ehvad hon tillhör occident eller orient, halfvilda eller överciviliserade folkslag.

Det är för resten värdt att lägga märke till, att en bok som Kvinnolynnen bär ett svenskt författarnamn. Och att denna manliga penna skrifvit så besjäladt om kvinnan som han gjort. Laurin fastslår själf, att svensken i motsats till exempelvis fransmannen, intresserar sig mycket flyktigt för kvinnan. Vi skulle vilja skärpa påståendet därhän, att den svenske mannen — undantag gifvas ju lyckligtvis — antingen är tafatt, dumt smickrande eller en grobian i sitt förhållande till kvinnan. Hvad han tappar i lifsvärden genom att inte låta sig dragas till kvinnan annat än i hennes egenskap af könsvarelse förstår han inte. Därför bör inte minst den svenske mannen läsa Carl G. Laurins bok; den för kvinnans talan med ridderlighet, värme och sanning och den bevisar med kvick argumentering, att Evas behagfulla döttrar äro och förbli lifvets oundgängliga sötna och salt. — Arbetets värde förhöjes ytterligare af förträffligt valda illustrationer.

I sin bok Alla ha rätt är författaren humorist, ironiker och allvarsman om hvarfannat — men alltid sig själf och det är det bästa af alltsammans.

Med att han är sig själf menar jag att han häfdar sin svenskhet och att han gör det utan någon bälstor patriotism. Med att han är sig själf menar jag vidare att han midt i de anlopp som gjorts mot hans förmenta fredsljumhet, karskt sä-

ger sin mening om fredsutopisternas skönmålningar, påpekar nödvändigheten af det försvar, som en bindgalen antimilitaristisk agitation vill beröfva landet.

Alla ha rätt innehåller många synpunkter, är rik på väckande tankar och besitter en fördomsfrihet, som är sällsynt då det gäller att behandla ett så brännande ämne som världskriget och folkens ställningstagande till detsamma.

Friherrinnan J. Armfelt och fröken W. de Pomian, två i Sverige bosatta polskfödda damer, ha från Svenska Andelsförlaget utgifvit ett korfattadt arbete Polen nu och i forna dagar, hvori på ett enkelt och öfverskådligt sätt ges en bild af det stora förtryckta kulturlandet, för hvilket öden Sverige städse hyst det lifligaste intresse.

Polens högt utvecklade odling, dess blodiga politiska historia, dess seiga kamp för sin nationalitets bevarande m. m. ha gjorts till föremål för skisserade men varmhjärtade framställningar af de båda af glödande patriotism besjälade författarinnorna. Äfven vissa vanföreställningar, som råda ute i Europa om polska förhållanden, som t. ex. polackernas påstådda förtryck mot rutternas behandlas och det obefogade i uppfattningen påvisas genom historiska och statistiska argument.

Någon djupare kunskap om det polska rikets öden utvinnes icke vid läsningen, men som en propagandaskrift, afsedd att i vårt land befästa och stärka intresset för ett högt begåfvadt folk, hvilket nu står inför en ny och låt oss hoppas ljusare framtid, är boken förljant att uppmärksammas.

Från Gyldendalske Boghandel, Kristianiaförlaget, utkom under vintern en ny roman, Den store hunger af Johan Bojer, som vid det här laget torde ha nått sin nionde upplaga — alltså en mycket stor framgång för en bok, hvilken väddar till läslusten hos en relativt så begränsad publik som den skandinaviska. Men detta den norske författarens senaste arbete väger också mycket tungt i hans produktion.

Den store hunger är till sin uppräning historien om ett barn utan legitima föräldrar. Per Holm har emellertid fått en afsevärd andlig begåfning som ballast genom lifvet, han blir efter en kampfylld ungdom en framstående ingenjör, vinner som väg- och vattenbyggare i främmande land en stor förmögenhet, med hvilken han återvänder till Norge. Men dessa materiella lifsvärden ha icke kunnat inverka på hans andliga jag, som är sökarens och tviflans. Han forskar efter den gudomliga principen i världsordningen, men kan icke skönja den. Först efter svåra motgångar, kroppslig och själslig brustenhet, födes den nya människan i honom; hans självskhet faller af honom som en utnött klädnad, han möter ondt med godt och skapar sig så den Gud, hans själ hungrat efter under alla år.

Hela skildringen är genomförd med en händelsernas rörlighet, en den psykologiska analysens

djup och sanning och en poetisk inbillningsglöd, som gör boken till ett mästerverk. Man gripes af detta människoödes utvecklingsgång, man tjasas af finheten i teckningen af de båda kvinnogestalter, som representera syskonkärleken och älskogen i Pers lif, betages af naturskildringarnas findrande månsilfver och solguld och af den ideella lifssyn, som författaren efterhand låter få herravälde öfver skuggorna. Och när man slutat boken är man färdig att börja läsa om den igen.

E. H—N.

Nyttiga och aktuella böcker.

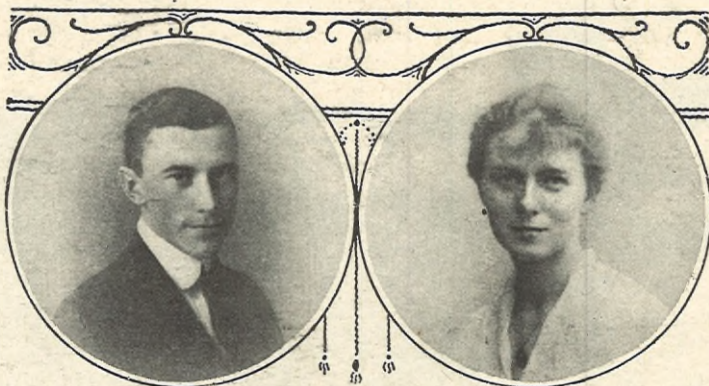
TILL DEN LITTERATUR, SOM INDIREKT framkallats af kriget höra alla dessa böcker med råd och rön, som numera i hoptals komma mänskligheten till del. Det är svårt att välja hvilka man skall skaffa sig, ty skaffa sig en eller annan gör man nog i de flesta fall, därför att intresset för praktiska angelägenheter tvingats på alla människor. Vi skola här låta några stycken passera revy, somliga höra till den kategori, som direkt sysslar med kristidens kraf, andra äro i största allmänhet rådgifvande och vilja vara en uppfostran till själfhjäl, hvilket ju i dessa tider är a och o i alla råd. En liten anmärkning inom parentes: är det någon som har tänkt på hvilken utomordentlig, rent af fenomenal duglighet man numera förutsätter hos kvinnorna? Lyxkvinnan har upphört att existera som begrepp, hon förvisas till gulaschen, om man måste räkna med henne som en verklighet, och alla de andra kvinnorna, gifta som ogifta förutsättas äga de mest storartade organisatoriska fallenheter. F. K. P. R. har klokt nog tagit fasta på denna tysta förutfattade mening och i en liten broschyr med titeln "Kvinnornas rösträttskraft — dyrtidshushållningen" framlagt några rön, som alla husmödrar kunna ha nytta af. Broschyren, som endast kostar 30 öre, är författad af skolkökslärrinnan Lilly Axelsson, under medverkan af fru Gurli Alfvén och med doktor A. Alfvén. Den innehåller enklare, lätt utförbara recept på kokning i låda och kokpås. Sammanhanget mellan dyrtidshushållning och kvinnorösträtt torde väl knappast vara förborgadt för någon, som tänkt sig en smula in i nuvarande förhållanden. Om kvinnornas ekonomiska sinne, uppdrifvet till utomordentlig grad kräfvades i dessa dagar inom hemmet, är det då icke lika naturligt, att staten, som bör vara det stora hemmet också behöfver denna kvinnliga egenskap?

En utförlig och vederhäftig beskrifning på kokning i låda har utkommit från Svenska Andelsförlaget. Det är en liten bak af fröken Ester Norén med titeln "Om kokning i låda, råd och recept". Denna är klart och öfverskådligt uppställd och innehåller många nyttiga vinkar, som äfven den erfarna husmodern kan draga nytta af.

Fru Ellen Nordensteng är en så underhållande skribent, att hon skulle kunna intressera oss för hvad ämne det vara mände, men hennes nya aktuella bok "Våra trädgårdar i krigs- och kristid" utkommen på Gebers förlag har genom sitt genomträngande af ämnet och de konsekvenser förf. drar, ett alldeles speciellt intresse. Beaktansvärdt är i synnerhet slutkapitlet, som innehåller ett förslag att staten skulle ta hand om och organisera landets hela trädgårdsodling.

Af en smula olika valör är fröken Kerstin Keys lilla rådgifvare "Hjälp dig själf. Praktiska och fullständiga råd och recept för utgiftsbesparande handverk i hemmet" från Wahlström & Widstrand. Den predikar icke direkt dyrtidsevangelium, men framhåller den nytta och glädje vi kunna ha af att vara våra egna handverkare och innehåller en hel del värdefulla upplysningar om hur man skall gå tillväga vid sitt hems inredning. Här gäller det närmast den egna stugan, men äfven för stadsbon kan boken ha sin nytta.

Slutligen ett par rader om Gurli Falks "Till Fruarna", som innehåller några korfattade anvisningar för unga tjänarinnor och kan vara bra att ha i synnerhet som ett stöd för unga oerfarna fruar, som ännu icke hunnit öfver det stadium, att de själva dera kokboken i smyg innan de ge sina order i köket. Det lilla häftet finns i bokhandeln, men kan äfven rekvideras direkt från utgifvaren, fru Gurli Falk, Göteborg 3. ETH. K.

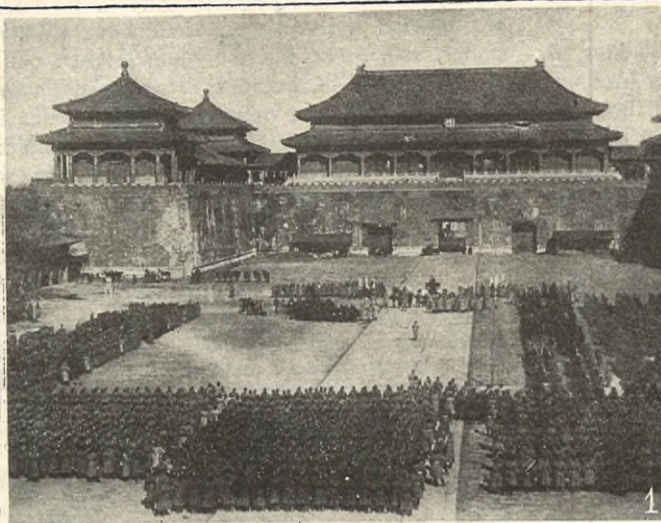

ETT SOCIETETSBRÖLLOP.

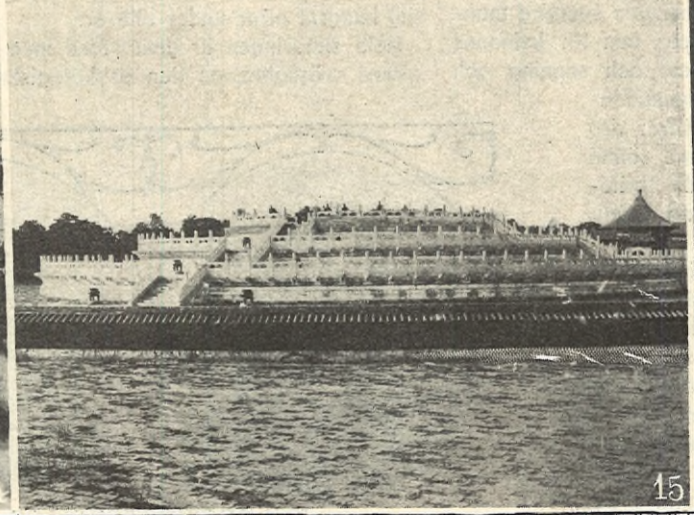
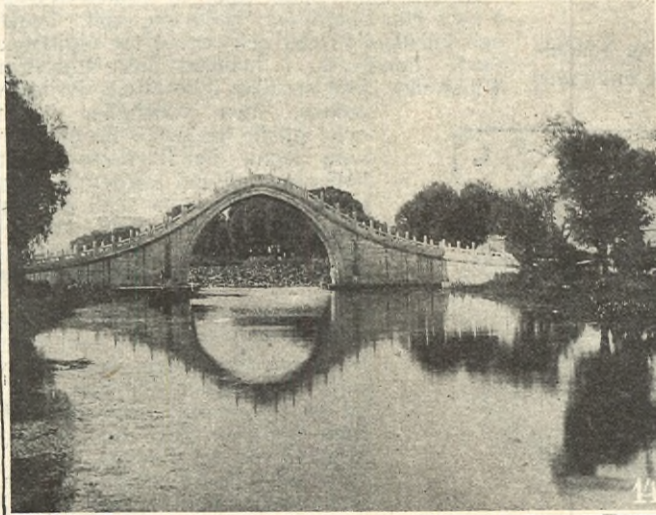
Tjänstemannen i A.-B. Emissionsinstituet Manne G:son Lagercrantz och fru Elsa Lagercrantz, född Cederbaum.

DÄR INBÖRDESKRIGET HOTAR.

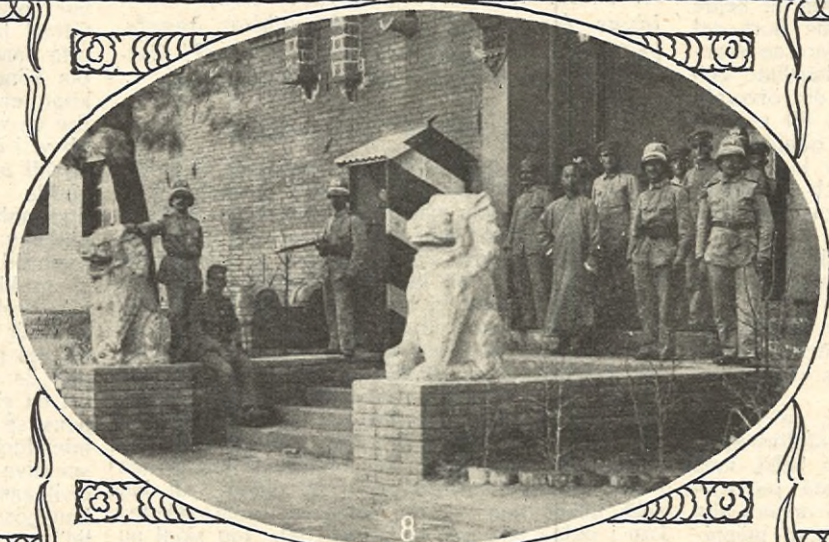
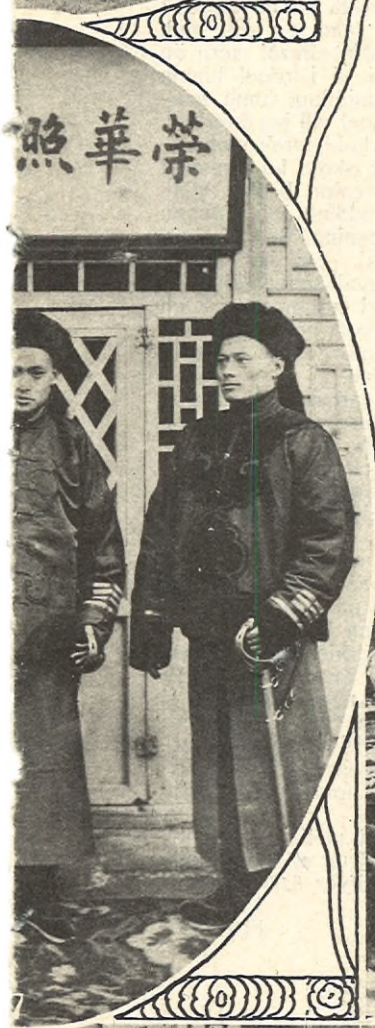
1. Fältgudstjänst framför ingången till kejserliga palatset i Peking. 2. Sommarpalatset i Peking sedt från sidan. 3. En kejsargraf i Jehols park. 4. Tyska soldater företaga en utflykt på åsnor. I bakgrunden porten till Lamatemplet i Peking. 5. Ingången till kejserliga palatset. 6. Framför Himmelstemplet i Peking. 7. Kinesiska kavalleriofficerare. 8. Tyskt vaktkompani. 9. Begravning af stupade österrikisk-ungerska soldater i Peking. 10.

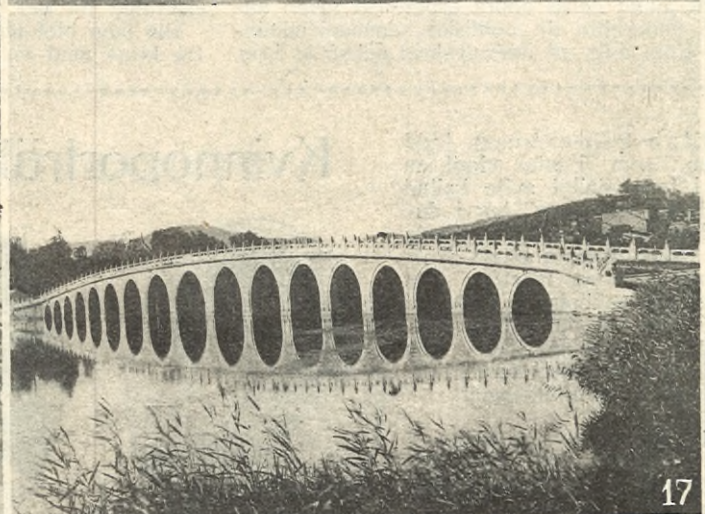
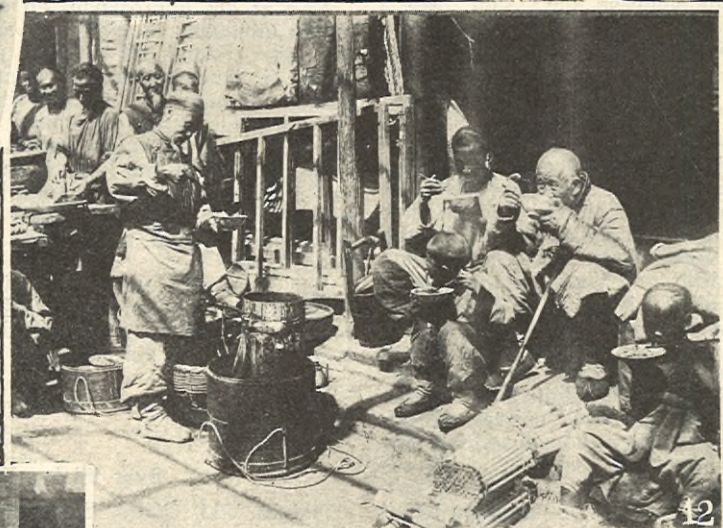
15

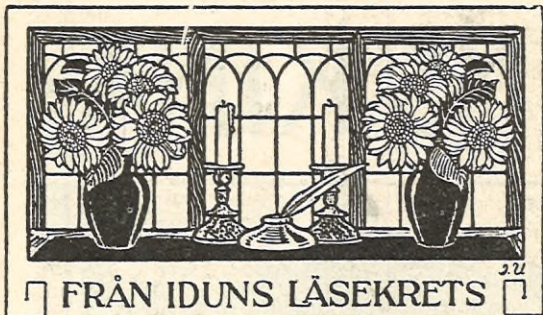
BILDER FRÅN DAGENS KINA.

Det heliga hvita trädet vid templet Tze-tai-tze i Peking. 11. En kinesisk mandarin (adelsman) med sina hustrur och barn. 12. Ett kinesiskt värdshus. 13. Marmorskeppet på Lotusdammen i sommarpalatset i Peking. 14. Kamelbron vid Peking. 15. Himmelsaltaret i Peking, beläget, enligt kinesisk beräkning, på jordens medelpunkt. 16. Den bredaste gatan i kineskvarteret i Tientsin. 17. En praktfull stenbro i Pekings grannskap. — Gebr. Hæckel foto.

FRÅN IDUNS LÅSEKRETS

FRÅN EN ÄRAD INSÄNDARINNA HA vi mottagit följande uppmaning, som säkert skall vinna genklang i mångas hjärtan.

Människor! Hejda hatet! Dämpa den politiska lidelsen hvar ni kunna, den växer oss annars alla öfver hufvudet.

TILL ALLA DEM SOM ANSE ATT BILDNING och kultur höra ihop, och att kultur äfven innebär tolerans, säger jag: Hejda hatet, människor, kom ihåg att bildning förpliktar, därför: Odla toleransen. Dämpa den politiska lidelsen, hejda hatet, det växer oss annars alla öfver hufvudet. Och om ni icke vilja göra något för att hejda hatet hos andra, så rensa åtminstone bort det hos er själva. Snart skola miljonhärarna återvända från fronterna till sina hem, härdade och tränade i mord och brott. Nu skall det öfverallt grälas och slåss om hvems skulden till eländet är, både det nuvarande och det gångna och det kommande. Och därför säger jag er nu: Människor, hejda hatet, både i ord och gärningar. Dämpa den politiska intoleransen, den växer oss annars alla öfver hufvudet.

Låt det blifva lösenordet för nuet, lagen för nuets goda vilja: Hejda hatet! Dämpa den politiska lidelsen.

I alla religioners namn, deras som ej påbjuda hat, säger jag er människor: Hejda hatet! Dämpa den politiska lidelsen hvar ni kunna, den växer oss alla annars öfver hufvudet.

Kalla det för bildningens frimureri, en variant af Graalförbundet, politiska brandspruteförbundet eller religionsplikt eller hvad som helst, men människor! Hejda hatet! Dämpa den politiska lidelsen hvar ni kunna, den växer oss annars alla öfver hufvudet. Den har redan väpnat människorna till fänderna man och man emellan, och stålsatt viljorna till gärning både i in- och utbördes krig i alla stater, och hat och lidelse koka och jäsa inom alla partier jorden rundt, och därför säger jag nu till er alla hvilka bildning och kultur i form af konst, musik och tankar genom böcker och andra verk skänka intellektuella njutningar och högtidsstunder, i denna kulturs namn, människor, ha ni icke ett behof att i nuvarande stund hejda hatet, både hos er själva och andra. Den behöfver er hjälp denna kultur, kom ihåg att "bildning förpliktar" och att toleransen är en af kulturens nödvändigaste förutsättningar. Och nu växer oss intoleransen alla öfver hufvudet. Därför: vårda toleransen, både hos er själva och hos andra. Vi gå annars under i hat.

Och till fredsvännerna säger jag: Hejda hatet! Dämpa den politiska lidelsen hvar ni kunna. Kom ihåg, att nu står inbördeskrigets spöke starkt och lifsvilligt i alla länder, och alla politiska partier äro stålsatta i hat mot, och fyllda af god vilja till att förgöra hvarandra. Nuets lösen för fredsvännerna är jämte deras andra arbete att hejda hatet och underlätta de politiska sammanjämnningarna. Kom ihåg att inbördeskrig också är krig,

och att fredsvännernas sträfvan är politiska tvisters slitande utan blodiga sammandrabbningar.

Därför: Odla toleransen, hvar ni kunna komma åt.

Och till er alla politiskt kanske ointresserade, men likväl fyllda af mänskliga, religiösa, intellektuella och materiella intressen, säger jag: I alla mänskliga intressens namn, människor: Hejda hatet! Dämpa den politiska lidelsen hvar ni kunna komma åt, den växer oss alla annars öfver hufvudet.

Stockholm i juni 1917.

SIRI DALSTRÖM.

MED ANLEDNING AF ARTIKELN "Ett kapitel för husmödrar" i Idun n:r 19 ha vi från en ärad insändarinna mottagit följande öppna bref, som vi befordrat till signaturen "Smålandsfrun" för erhållande af svar. De synpunkter "Fru X." anför kunna nog ha fog för sig, och många som vrida sig under dyrtidens skruf, skola säkert finna, att hon har gifvit luft åt deras klagan. Men det är kanske icke alldeles med rätt som Fru X. anser, att den större inkomsten, som i Iduns första kapitel för husmödrar angafs, berättigar till en absolut sorgfrihet. Vi lämna nu ordet åt den ärade insändarinnan.

Oppet bref till "Smålandsfrun".

SNALLA SMÅLANDSFRUN, JAG HAR MED INTRESSE studerat Edra råd angående hushåll i dyrtid och funnit dem synnerligen sakrika och kloka och tänker, att de säkert kunna vara till god hjälp — för familjer med en årsinkomst af öfver 8,000 kr. — om nu dessa äro så opraktiska eller anspråksfulla, att de ej kunna hushålla på en sådan inkomst i en landsortsstad och med endast två barn. Men hur många af statens tjänstemän ha det så bra ställt? Därför ville jag fråga Er, om Ni ej med Er erfarenhet och sakkunskap ville tala om för oss andra, hur vi skola bära oss åt, vi som sitta med 2 å 5,000 i lön och ofta fyra å fem barn eller flera. Jag tänker på lärare och i all synnerhet officerare, mest därför, att jag själf tillhör den senare kategorien och således kan i detalj tala om, hur vi ha det. Jag skall nu ej tala om underlöjtnanterna med sina 2,000 i lön, ty de gifva sig ju ej i regel på enbart denna inkomst, och i hvarje fall ha de ju ej större familj att försörja. Men en löjtnant af 2:a klass med 2,415 eller af 1:a med 2,895!! En 1:a klass löjtnant är dock i regel en 30 års man och ofta begåfvad med ej så liten familj. En kapten af 2:a klass har 4,260 och af 1:a 5,260 och är vanligen vid sin befordran öfver 40 år. En major har 6,425, en öfverstelöjtnant 6,925 och en öfverste med alla sin representationsskyldigheter och ofta flera vuxna barn, 9,090. Från dessa löner afgå 4 % i pensionsafgifter och hvarje uppflyttning i högre grad drar med sig lösen af fullmakt (3 % på skillnaden i lön) samt dryga befordringsafgifter (200 kr. för befordran till kapten af 1:a klass). Dessutom har ingen utomstående en aning om, hvilken oändlighet af extra utgifter en officer har — hvad allt guldet på hans uniform kostar, och hur dyrbar hvarje liten kommendering blir honom. Och vi måste hålla oss uppe — klä oss ordentligt, bo anständigt och ha en smula umgänge, fastän detta på senare år verkligen blifvit inskränkt till det minimala.

Min man blef nu i vår befordrad till kapten af 1:a klass med en bruttoinkomst af 5,260 kr. Vi

bo i en medelstor landsortsstad och familjen består utom oss själva af två barn, två och fyra år gamla, jungfru och barnflicka. Snälla Smålandsfrun, dela upp denna lön åt mig, så att det går ihop. Det är ungefär jämt 5,000 kvar då pensionsafgifterna äro betalda. Och hvad jag tycker är det oräffaste af allsammans är, att en officer, som blir bortkommenderad till annan plats på några dar, veckor eller månader får ingen eller obetydlig ersättning — vid vissa kommenderingar 2 eller 3 kr. om dagen utom resor men — att bo och äta på hotell kostar honom minst 8 kr., och hemma sitter familjen och kostar ungefär lika mycket som vanligt. Nu i sommar blir min man bortkommenderad på bortåt en månad utan att få ett öre betalt. Och ändå tycker jag att vi har det bra i jämförelse med alla löjtnanter, ofta med flera barn än vi och en inkomst aldrig uppgående till 3,000.

Hjälp oss officersfruar att dela upp en sådan inkomst, snälla Smålandsfrun. Kläder ha vi nästan slutat upp att tänka på för egen del. Männs uniformer och barnens skor och strumpor sluka allt som kan anslås till klädkontot, resor eller sommarvistelse drömma vi ej om och tror Smålandsfrun, att vi någonsin, som ni föreslår, ha gröt och mjölk, lagad rätt, kaffe, smör och bröd till frukost? Ha vi gröt och mjölk, kaffe, krigsmör och bröd, så äro vi mer än nöjda. Så dricka vi té eller mjölk på förmiddagen samt äta middag så sent (kl. 6) att kvällsvard aldrig förekommer. Och hur ofta tror ni vi ha efterrätt till middagen? Oftast ha vi smör, bröd, ost samt en rätt mat, ofta bara fisk — och aldrig kaffe efteråt mera än om söndagarna. Och tror ni vi i regel kunna köpa en stek till en söndagsmiddag, ännu mindre en vanlig dag. Som exempel vill jag tala om, att vi i går på lördagen hade kokt torsk utan efterrätt och i dag på söndagen skola ha ugnstekt gädda och himlamat. Förresten består middagsmatsedeln oftast af sillpudding eller annan pudding, stekt sill eller strömming, kroppkakor, paltbröd och fläsk eller dylikt. Jag har allting så praktiskt och sparsamt ordnad som möjligt och alla rester tillvaratagas ytterst noggrant. Och ändå är det, som ni nog kan förstå, nätt och jämnt, att det går ihop. Till maten kunna vi ju ej anslå mer än omkr. 150 kr. i månaden.

I en stockholmsstidning läste jag nyligen en annons så lydande: "Officer, generalstabsutbildad, intendentur utbildad, som visats ett halfår i respektive Ryssland, Tyskland och Frankrike söker civil anställning, helst där organisatorisk förmåga kan göra sig gällande. Svar till "Säkrare framtid".

Nog är det upprörande, att en officer med en sådan utbildning ej skall vara så aflönad, att han ser sig i stånd, att stå kvar på den plats, som kanke är hans lifsintresse. Men han har kanske stor familj, barn, som ska ut i världen, och han har ingenting till deras utbildning, ännu mindre kan han tänka sig att kunna lämna något efter sig åt dem, när han en dag faller ifrån. Och han är bara en bland många, många, som strida mellan det arbete, som tar hela hans lifsintresse och nödvändigheten att söka ett arbete, som kan försörja hans familj.

Det är vi med en årsinkomst mellan 2,400 och 5,000, som undra, om Smålandsfrun ej kunde hjälpa oss i stället för dem med öfver 8,000, som vi tycka måste ha det kungligt.

FRU X.

Svar till fru X.

OM NI VILL GÖRA EDER DET OMAKET ATT ännu en gång ögna igenom "dyrtidsartikeln" i n:r 19 af Idun, är jag öfvertygad om, att Ni kan läsa ut hur äfven ett hushåll med an-

Fru Elsa Söderberg, född Dalström, som i julas utgaf en roman i fredsvänligt syfte kallad "Den hvita Narcissen" har i dagarna tagit initiativet till bildande af en fredsförening bland skolungdomen. Denna förening som startades i Stockholm den 29 maj kunde redan vid det första konstituerande sammanträdet, som dock hade fullständigt privat karaktär, räkna 40 medlemmar.

På Lundby gård i närheten af Ronneby håller fru Hulda Lundqvist sedan flera år tillbaka mycket eftersökta kurser i hushåll och konservering för ett begränsadt antal unga flickor. Då fru Lundqvist nyligen fyllde 40 år

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

Elsa Söderberg.

Hulda Lundqvist.

Christina Olsson.

blef hon föremål för en varm hyllning från många vänner samt från forna och nuvarande elever.

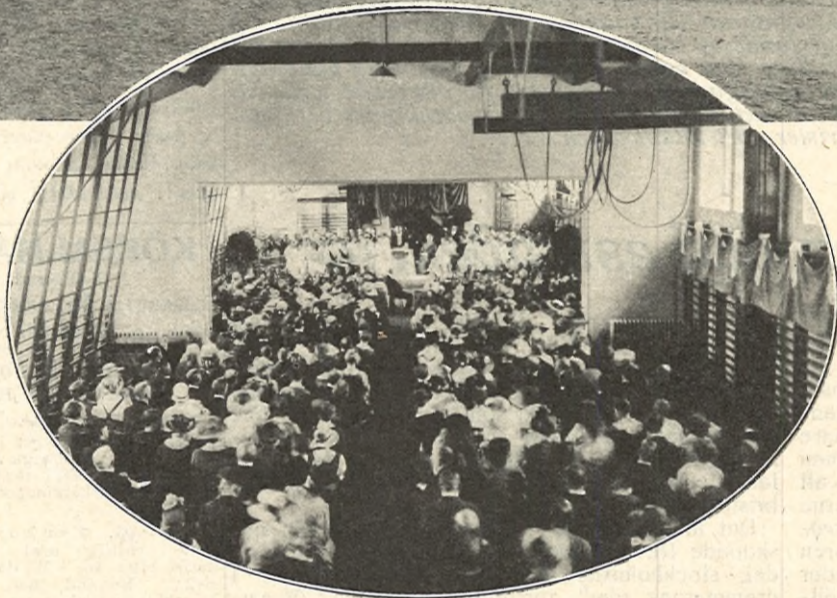
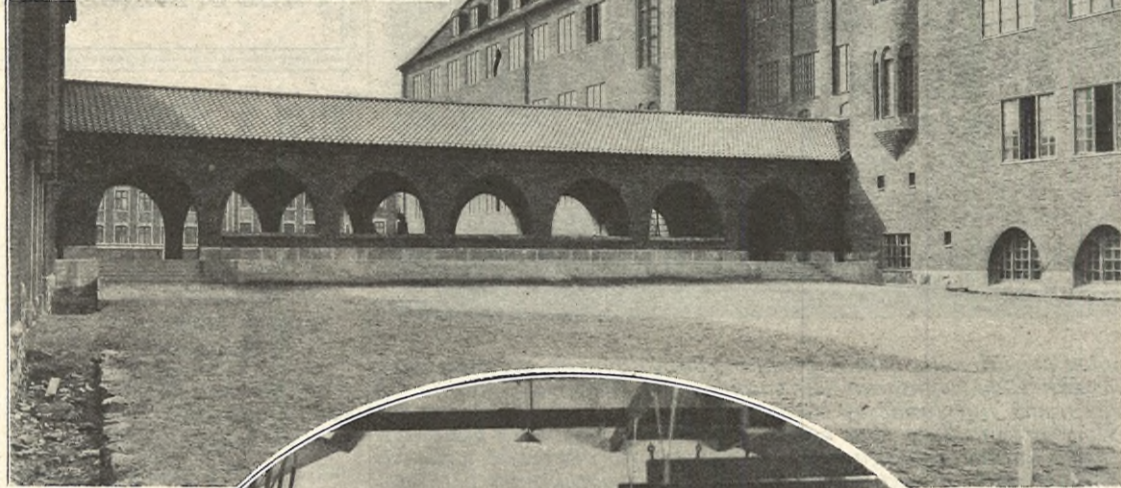
Gamla stockholmare minnas säkert fru A. E. Lindströms bageri, Regeringsgatan 24. Det var på sin tid ett af de mest välkända i hufvudstaden. Under mera än ett hjugotal år hade denna affär innehaft af fröken Christina Olsson, som i dagarna aflidit i sitt hem i Stockholm i en ålder af 75 år. Fröken Olsson fick anställning hos fru Lindström som helt ung och öfvertog affären redan 1878. Under hennes tid utvidgades den betydligt. Sedan flera år hade fröken Olsson dragit sig tillbaka från sin verksamhet.

språkslösare inkomster än som i den samma framhålles, skall kunna inrätta sig för att få debet och kredit att stämma. Riktlinjerna finnas angifna — därefter torde inskränkningarna kunna företagas i den mån sådana ytterligare krävas. En

ämbetsmannafamilj med omkring 8,000 kronors årlig inkomst har, sedan pensionsavgifter, amorteringar jämte skuldräntor, lif-försäkringspremier och det i proportion till den större inkomsten också högre satta skattebeloppet plus de större kostnader barnen tarva, då de efter slutad skolgång fordra vidare utbildning eller fortsatta studier (uppföstran är ju det enda äfven dessa föräldrar kunna ge sina barn, då förmögenhet ej finns) det ingalunda mer "kungligt" än en officersfamilj med öfver 5,000 kr inkomst och ett skuldfritt bo. Drager man ifrån de nämnda stora posterna, återstår ej mer än halfva lönen till familjens underhåll och barnens uppföstran — de synas mig sålunda tämligen likställda, med undantag af att officerens uniform med dess många tillbehör ju gör klädkonot afsevärdt dyrare. Om, såsom Fru X. säger, "till mat anslås 150 kr. per månad", bör denna summa kunna fördelas så, att tillräckligt närande måltider erhållas. Till stöd för detta mitt påstående ber jag få hänvisa dels till ett häfte "Råd och recept för dyrtidshushållning" af Lilly Axelsson, som till ett pris af 30 öre kan rekvireras från Rösträttsbyrån i Stockholm, Lästmakaregatan 6, och dels till en af undertecknad författad liten bok, "Matlagning i dyrtid", hvilken inom kort väntas utkomma från Ahlén och Åkerlunds förlag. Ett tillåter jag mig likvisst framhålla, nämligen den absoluta nödvändigheten af att husmodern personligen i kök och förrådsrum öfvervakar att allt på riktigt sätt tillvaratages och att icke de minsta smulor af något slag förfaras. Många husmodrar torde vara eniga med mig däri att den mest radikala besparing i ett hushåll åstadkommes genom att, där så låter sig göra, vara sin egen kokerska och hellre engagera en mindre skicklig jungfru. Härmed vill jag ej ha sagt, att det ej kan finnas sparsamma tjänarinnor, men de äro mycket sällsynta. Och i alla händelser får man nog söka reda sig med en jungfru, där inkomsterna ej tillåta att hålla flere.

Undertecknad känner många officersfamiljer. De flesta af dessa militärer ha dock giff sig till förmögenhet och några ha tillika själfva sådana. I några fall, där med yngre officerare detta ej är fallet, ha dock endera eller bägge kontrahenterna utgått från så pass välsituerade hem, att de därifrån erhålla hjälp i form af kontanter eller i natura. Bland dessa senare är dock en ung löjtnant, som giff sig hvad man kallar fattigt, i två nätt och anspråkslöst möblerade rum med kök blef deras första hem och den unga frun sköter detsamma utan jungfru, men finner äfven tid att hjälpa sin man i det extra hemarbete han med sin småländska energi vetat att förskaffa sig. (Det där om smålänningens energi, som för öfrigt är ett erkändt faktum, är intet "skryt", ty själf är jag inte småländska.) Ingen af dessa senare unga familjer — några med ett barn — bebo hvad man kan benämna en våning, två rum och kök är hvad de ha, och ingen jungfru, och några bjudningar kunna gifvetvis ej komma ifråga. Men frun äro beundransvärdt duktiga och tilltagnsa, de genera sig icke att utföra något arbete. Men när flere barn komma, måste ju svårigheterna ökas. I de flesta fall ha dock de, som behöfva det, någon bisyssla, som inbringar dem ett extra tusental kronor och mer — försäkringsagentur, gymnastiklärarebefattning o. s. v. Alltid är naturligen så ej förhållandet och då måste tillvaron

En af landets största och vackraste folkskolor, Nordhemsskolan i Göteborg, som i dagarna högtidligen invigts. Skolan har plats för 2,000 elever i 66 läsesalar. Medaljongbilden återger själfva invigningsakten. Anna Backlund foto.

te sig mörk, för att ej säga tröstlös, så jag ger Eder alldeles rätt uti att det är rent af upprörande att våra officerare äro så illa tillgodosedda. Någon förbättring synes ju dock nu vara att vänta, om den ock ej blir så synnerligen lysande.

SMÅLANDSFRUN.

Linets och spånadens renässans.

Af ELISABETH THORMAN.

SEDAN VÄFNADSKONSTEN I NAGRA TIOTAL af år rönt ett utomordentligt stort intresse, har man slutligen börjat inse, att med en fullgod väfnad på det allra närmaste sammanhänger ett fullgodt = handspunnet material.

Hvarje god husmor af allmogeklassen, där linodling, linberedning och spånad, eller, om lin årligen inköpts, linspånaden aldrig helt öfvergifvits, har klart insett detta, och äfven låtit sin klara och riktiga värdesättning gälla ullén och ullgarnet. Större landthem, där bristen på arbetskraft gjort sig ännu kännbarare än hos allmogen, hafva tvingats att öfvergifva spånaden, under det att de största landhemmen, herrgårdarna, äro lätt räknade, där ens väfstolens dunkande låter höra sig från den stora gammaldags väfkammaren.

Emellertid, en linets renässans kan redan iakttagas. Hade en statistik kunnat föras, skulle denna hafva visat, att under den allra senaste tiden årligen allt mera jord lagts under linkultur. En och annan större herrgårds härskarinna,

t. o. m. i närmaste närhet af hufvudstaden eller Uppsala, har förmått att klart se tidens kraf på ökad inhemskt material, och icke blott odlat lin, utan äfven förträffligt lyckats i sitt förehafvande. I och för sig har denna kvinnornas resoluta handling till fromma för ökad linodling hittills betydligt mera än de utredningar, förslag och miljoner, hvarmed männen visat linfrågan uppmärksamhet. Men gifvetvis bör just detta människens ingripande vara begynnelsen till ett kraftigt höjande, framför allt i större skala och omfattning, at en handtering, hvilken i materialbristens dagar blifvit en brännande aktuell fråga.

Hvar och en för väfnad enligt goda och urgamla metoder verkligt nitälskande, icke endast ylligt intresserad af en icke gedigen grannlätsvara, den s. k. "konstväfnaden", ser i linodlingsfrågan begynnelsen till all god väfnad. Och i innevarande stund blir linodlingen en fråga af vidare betydelse är någonsin förut; har den tidigare dikterats af omtanke för det egna hemmet, måste den springa fram ur omtanke ej blott om egen utan på samma gång hela landets välfärd.

Spånaden af linet blir den andra frågan i ordningen af grundläggande betydelse för allt hvad äkta väfnader heter.

Hvad beträffar spånaden, har dess uråldriga traditioner varit nära att brista. Hade de gamla, hvilka i sin ungdom så allmänt spunno och ännu öfva konsten samt de medelålders kvinnor, hvilka lärt att spinna, men aldrig fått tid att syssla därmed, hade dessa icke fått upplefva linets och spånadens renässans, hade denna tradition varit ohjälpligt bruten. Ty hos ett yngre släkte är denna goda och fina kunnighet helt förgäten. Det är detta unga släkte den förpliktelsen åligger att knyta vid gammal tradition. Och helt visst skola de unga, så snart de blifvit medvetna om hvad detta innebär, göra sin plikt.

Uppsala Läns nya Hemsjödförening anordnade under föregående år en spånadskurs, men då uppsalaungdomen där fullständigt lyste med sin frånvaro måste densamma inställas. Till stockholmskornas heder må det nämnas, att den spånadskurs, den första i sitt slag, hvilken Birgittaskolans för allt äkta och godt nitälskande föreståndarinna, fröken Elisabeth Glantzberg, anordnade, genast fick sitt elevantal fulltecknad. Det må äfven nämnas, att icke få i spånad redan kunniga personer förfrågade sig om hemarbete. För Stockholms husmodrar, hvilka kunna förskaffa lin, men ej äga arbetskraft öfrigt till dess spånad, finns således godt tillfälle att inom vår hufvudstad — hvem skulle ha tänkt sig detta? — få denna fråga löst.

Det handspunna garnets öfverlägsna beskaffenhet öfver den maskinspunna varan har till fullo insetts af hvar och en som haft tillfälle och omdöme att jämföra. Den äger för mycket af axiomets grundfasta klarhet för att här behöfva bevisas.

En fullgod väfnad kräver handspunnet material så väl till varp som väft. Att spinna den förra är en mycket stor konst, hvilken aldrig blifvit flertalets egendom, utan t. o. m. i äldre tider öfvades af ett fåtal. Bomullsvarpens höjande i pris under den senaste tiden har som en god följd haft återupptagandet af varpspånaden.

Linfrågan kan och får aldrig sättas ens i jämförelse med den öfver allt annat högviktiga lifsmedelsfrågan. Men i freds- som krigstider är den dock af tillräckligt stor betydelse för att blifva och förblifva en af husmoderns allra angelägnaste omsorger.

"Eva", den af Bonnierska nämnden prisbelönade brunngruppen, har i dagarna profstått inför nämnden på planen där Gresture- och Riddaregatorna sammanlöpa vid Birgerjarlsgatan. Vi vilja emellertid hoppas, att det var under inflytande af ett skämtsamt lynne, som nämnden gaf denna kuriösa Eva ett pris. Hvar det prydliga eller konstnärligt sköna hos detta kvinnliga spektakel är tillfinnandes, som skulle kunna berättiga henne att visa sig för allt folket, torde väl förbli en hemlighet. Vi stockholmare tåla mycket, äfven af vissa konstruktionsars befängdheter, men en gång brister vårt tålmod och då...

Från scenen och estraden.

DJURGÅRDSTEATERN AR KNAPPT ATT känna igen, så nyrenoverad och prydlig har den blifvit. Direktör Gustaf Collijn invigde sin första sommar i den historiska lilla trälådan med August Blanches "En födelsedag på gäldstugan" och "Ett resande teatersällskap" — och en djupare vördnad för gammal svensk dramatik kan man inte gärna ådagalägga. Otvifvelaktigt har man att vänta ett konstnärligt jämnare spel, när moderna program komma upp på affischen, men en prestation, hr Hanson som den klassiske aktören Olander, är valuta nog tillsvidare. Han skapar ett litet mästerverk af rollen. Premiärföreställningen inleddes med ett hjärtligt, halft skämtsamt, halft vemodigt betonadt kåseri af Daniel Fallström, hvori han skildrade Djurgårdsteaterns historia och i sammanhang därmed det gamla idylliska Stockholm, som är så himmelsvidt olika det nuvarande moderna och vräkiga. Jag trycker din hand till tack, trofaste stockholmsskald, för att du så vackert påminde oss om en svunnen idylls guldålder!

Årets sommarrevy på Kristallsalongen är enligt fastställt regel författad af Emil Norlander och heter "Malla eller den förälskade skutskepparen". Produkten är plågsamt andesvag och det enda som fångar publiken består af några kupletter sjungna af Mary Gräber, och några ögonfångande danser. Men man får inte begära för mycket i dessa de allmänna bristernas tider.

Det är förmodligen med tanke härpå den ny-skapade Revyteatern i Berns invigt sin tillvaro i det stockholmska nöjeslivet med en revy, "I drömmarnas rike", författad af Oscar Wennersten, hvilken produkt är så lindrigt kvick som det gärna är möjligt. Men revyn kommer att gå på några förträffliga dansnummer, herrar Lindholms och Walléns outtröttligt glada lynne och burleska komik samt fröken Juliette Linds käck företeelse. Ja, den lysande uppsättningen får heller ej bagatelliseras. Lokalen gör för resten ett trefligt intryck i sin nya gestalt, så det blir nog munterf där i sommar.

ARIEL.

Ärkebiskopen lägger grundstenen till det nya Diakonishemmet i Uppsala. Bakom honom med hatten i handen står förre excellensen Hammarskjöld. G. Angel foto.

Bekväma, hopfällbara två- och fyrehjuliga
BARN-VAGNAR
Trefliga modeller. Billiga besfämda priser.
PAUL U. BERGSTRÖMS DROTTNINGGATAN 74,
1 tr. Hiss 74,

Recept å Fling-kakor af Svalöfs Kornflingor.

3 hg. smör
1/2 kkp. socker
3 hg. kornflingor
1 hg. hvetemjöl

Beredning: Smöret röres tillsammans med sockret, tills det blir hvitt och pösigt, då kornflingorna tillsätts. Sist inarbetas mjölet. Af degen formas därefter små runda kulor, hvilka gräddas vackert rostgula i medelmättigt ugnsvärme.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 10—16 JUNI 1917.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; sparrisomelett; kaffe eller te. Middag: Sjötungor å la florentine med potatis; stekt färsk skinka med spenat; rabarberkompott med Borgöbakelser.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; välling med fruktkompott; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Risrand med svamp- och blomkålstufning samt potatis; brödpudding med sylt.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; panbiff med potatis; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk juliennesoppa med klimp. Sik, stekt med gräddsås och potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; välling; delikatessill med potatis, kaffe eller te. Middag: Kall skinka (rester från söndag) med grönsaker; enkel rabarberpaaj med vaniljsås.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stångkorf med potatis; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk spenatsoppa; fläskpannkaka.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; välling; strömmingslåda med potatis; kaffe eller te. Middag: Sjömansbiff; saftsoppa.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; pytt i panna; mjölk, kaffe eller te. Middag: Kokt torsk med senapsås och potatis.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Etabl. 1850 Karlstad Etabl. 1850
Rikstelefon namnanrop Länstidningen
Värmlands enda dagliga tidning.

GAHNS

ÄKTA

ASEPTINTVÅL

OGH

BORLANOLINTVÅL

cocosoljetvålar i stänger,
tillverkas fortfarande och
- äro af god kvalitet. -

RECEPT:

Sjötungor å la Florentine (f. 8 pers.). 3 sjötungor på omkr. 5 hg. st., 1 msk. salt (15 gr.).

Tillkokning: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 1/2 del. fiskbuljong. Spenat: 3 hg. spenat, 2 1/2 msk. smör (50 gr.).

Sås: 4 del. hollandaise. Till garnering: 12 räkstjärtar, persilja.

Beredning: Sjötungorna uttagas, sköljas väl och torkas; fetterna klippas bort. En djup skära skäres med en spetsig knif längs efter ryggen på båda sidor och filerna skäras försiktigt från benet, så att de ej gå sönder. De läggas med skinnsidan mot en skärbräda och köttet skäres från skinnet. Gälarna klippas bort och huvudet, benet och det hvita skinet sköljas väl och härpå kokas buljong. Filerna ingnidras med saltet och få ligga på hvarandra 1 tim., hvarefter de äro torkas med fiskhandduk och kokas 5—8 min. i fiskbuljongen.

Spenaten förvälles i lätt saltadt vatten, får rinna af, vrides i en duk, hackas tämligen fint, kokas i smöret omkr. 20 min. och utbreds på botten af ett aflängt silfverfat. Filerna läggas därpå, 4 del. hollandaise hålles öfver och anrättningen garneras med räkstjärtar och persilja. Serveras med små kokta potatisar. Gösfilen kunna tillagas på samma sätt.

Borgöbakelser (omkr. 24 st.). 210 gr. smalt smör, 210 gr. florsocker, 3 ägg, skalet af 1/2 citron eller 15 sötmandlar, 140 gr. torrt potatismjöl.

PHOSPHO-ENERGON-PILLER

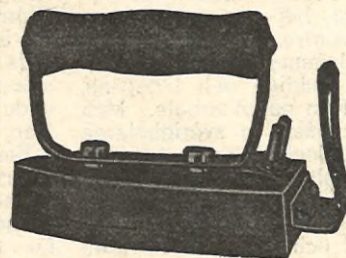
•• Vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet. ••

SALJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Rekretant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Mellin's Food

är bästa föda för svaga och kläna barn i alla åldrar. Stärkelsefritt - lättsmält. Köpes i apotek, special- och drogaffärer.

VOLTA ELEKTRISKA VÄRMEAPPARATER

göra husmoderssysslan
-- lätt och angenäm --

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET
VOLTA

ULVSUNDA PR STOCKHOLM

Besök vår utställning Birger Jarlsgatan 21.

En smutsgris blir aldrig mammas gris, om han ej tvättas med SASOLTVÅL.

Till formarna: 20 gr. smält smör, 2 msk. hvetemjöl (20 gr.), 3 msk. stöta skorpor.
 Beredning: Små krusiga bakelseformar smörjas med det smälta smöret, som får kallna och beströas därefter först med hvetemjöllet och sedan med de stöta och siktade skorpor. — Smöret får kallna och röres tills det är hvitt och pösigt, därefter tillsätts sockret, äggulorna, en i sänder, det finrinda citronskallet eller de skällade och malda mandlarna samt potatismjöllet. Sista nedskärarna de till hårdt skum slagna äggvitorna. Formarna fyllas till tre fjerdedelar med smet, ställas på plåt och bakelserna gräddas i en för varm ugn, tills de vid prof med vispkniv känns torra. Uppstjälpas, när mesta hettan afgått, och serveras till kräm eller ock till kaffe eller te.

Risrand (f. 6 pers.). 1 tsk. finhackad portug. lök, 50 gr. smör, 150 gr. risgryn, 4 1/2 dcl., kokande vatten, salt.
 Beredning: I en järnkastrull smältes smöret. Den hackade löken fräses först däri; sedan läggs de sköljda grynen, som blandas väl med smöret och löken. Det kokande vattnet tillsättes och allsammans får ett godt uppkok, hvarefter locket läggs på och grytan sättes in i ugnen där grynen få koka omkr. 45 min., eller tills de känns mjuka. Allt vatten bör vara inkokt i grynen. De packas sedan i en med kallt vatten ursköld hålförm och uppstjälpes därefter genast på varmt serveringsfat. Hålet fylls med svamp- och blomkålstufning. Anrättningen serveras med potatis.

Sjömansbiff (f. 6 pers.). 1 kg. utskuren biff, oxhare eller benfritt innanlår, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 msk. mjöl (10 gr.), 1 stor portug. lök, 3 msk. smör (60 gr.), 1 lit. potatis, 5 dcl. kokande vatten, 1/2 tsk. fast köttextrakt, 1-2 msk. hvitt vin eller scherry.
 Beredning: Köttet, som bör hafva hängt, tills det är riktigt mörkt, torkas med en duk urvriden i hett

vatten, skäres tvärs öfver muskeltrådarna i omkr. 1 1/2 cm. tjocka skivor, vilka bultas med en fuktig köttklubba eller köttklapp, tills de äro tunna, men få ej bultas sönder. Biffarna beströas med en blandning af saltet, hvitpeppar och mjöllet. Löken skalas skäres i skivor och brynes vackert i hälften af smöret. Potatisen skalas och skäres i 1/2 cm. tjocka skivor. En bifkokare smörjes med resten af smöret, och däri läggs hvarvis biffarna, löken och potatisen; på potatisen ströses litet salt. Vattnet, tillsatt med köttextrakt jämte vinet, spädes på, locket pålägges och anrättningen får sakta steka i ugnen eller ovanpå spiseln omkr. 2-2 1/2 tim., eller tills köttet är mörkt. Biffen serveras ut kokaren. Vinet kan utslutas, om så önskas.

I Harfvalotteriet finnas nu endast ett fåtal lotter kvar, hvarefter de, som ännu icke försett sig med en lott torde passa på, innan det blir för sent. Dragning blir den 12 dennes. Se f. ö. annons i veckans n:r!

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT.

N:r 200. Jag har i flera år haft små vita kulor på kinderna och omkring ögonen. Hur få bort dem? Första årets prenumerant.
 Spetsen af en fin synål föres genom en linsläga för att bli desinficerad. Därefter öppnas den »hvita kulan» försiktigt med spetsen af nålen och innehållet trycks ut med hjälp af en bit renad vadd doppad i sprit. Stor försiktighet bör iakttagas. Fläcken tvättas med sprit både före och efter operationen. Om huden skulle bli irriterad, påstrykes litet zinksalva.
 N:r 201. Finnes medel mot annalkande dubbelhaka och veck på halsen?
 D. P.

Se svaret på frågan 184 1) i n:r 20. N:r 202. Undrar huru jag skall kunna få bort skarpa veck på hvardera sidan af munnen? De gå som en linje från näsan till munnen och framtråda starkare vid trötthet. Massage hjälper ej.

Berta 25 år.
 När ni ännu är så ung, gå nog de djupa linjerna bort med massage. Men det hjälper ej att utföra massagen en och annan gång utan hvarje afton efter tvättning med varmt vatten och tvål. Någon god hudcrème bör användas vid massagen, som utföres uppåt och utåt.

N:r 203. 1). Har inte vunnit något resultat med tekokten, trots jag använt två satser. Som håret blir mycket torrt, vill jag fråga om man under tiden kan använda svafvelpomada? — 2). Läste i Idun om Hennapulver och Indigo — men hur få det jämt, då håret är urblekt på sidorna om hufvudet? Är det svårt att anbringa och håller det sig? — 3). Är Pyrogallussyra ofarlig och hur användes den?

Rädlös.
 1). Man bör använda svafvelpomada efter fuktningen med tekokten, sedan håret väl torkat. Pomadan inmasseras i hufvudsvålen. — 2). Anbringa Hennadegen så som det står i svaret på frågan 140 2) i n:r 8. — 3). Pyrogallussyra framställs af gallapplesyra, hvilken ofta förekommer i hårfärg.

N:r 204. Finnes något tillförlitligt medel mot svår mjällbildning? Lider på grund af detta af klåda och starkt häraffall. Troligen ädragit mig sjukdomen hos hårfrisörskan. Fru Parmilla.
 Mot mjällbildning och hårets affallande bör ni regelbundet en gång i månaden — i början oftare — tvätta håret med såpsprit och noga skrapa upp allt mjäll. Se utförlig beskrifning i n:r 11, frågan 147 2).

N:r 205. Snälla Skönhetsdoktorn. Hvad skall jag göra, då mitt hår faller af aldeles förskräckligt? Har försökt med konjak och ricinolja, Azymolstimulus, tvättning med ammoniak, men ingenting kan få håret att växa igen. Har nu i nära två års tid tvättat håret med kvilajabark och masserat med vaselin, men något resultat synes ej. Själva hårbotten är hård och blank. Håret är mycket långt och tunt, isynnerhet framhåret. Förtviflad.

Ni bör regelbundet tvätta håret enligt beskrifningen under frågan 147 2) i n:r 11. Då ni, sedan håret är torrt, masserar in svafvelpomadan, måste ni söka röra själva skalpen, ej endast massera ytligt, ty då skalpen kännes hård och fast, kan det ej bli någon växtkraft på håret. Denna slags massage bör upprepas hvarje dag med eller utan pomada. Kan ni få skalpen att bli rörlig, blir det så småningom nytt hår. Tinkturer för tunt hår: R. c. Cantharidintinkt. 35 gr. Jamaicarom 35 gr., Glycerin 7 gr., Kolsyrad ammoniak 2 gr., Ren sprit 14 gr. Rosmarinolja 10 droppar. Detta blandas, och sedan tillsättes 126 gr. destilleradt vatten.
 N:r 206. Vore tacksam få veta något bra medel mot grått hår. Har i Idun sett att grönt te och salvia är bra, men vet ej hur det tillagas, eller användas, då jag ej har svaret nummer 90.
 Fru A.
 60 gr. grönt te och 60 gr. torr salvia läggs i en kastrull. Det öfvergutes med 9 dcl. kokande vatten; får sakta koka med slutet lock tills tredjedelen kokat in. Skall stå ett dygn, silas och buteljeras. Håret fuktas härmed hvarje afton och hufvudsvålen masseras i 10 minuter. Då håret blivit fullkomligt torrt, inmasseras litet svafvelpomada i hårbotten.

N:r 207. 1) Hvar fås valnötsblad till färgning af hår och hur beredes dekokten? 2) Hur ofta skall man behandla håret därmed?
 Prenumerant.

1) Valnötsdekokt tillredes bäst på apotek. 2) Håret fuktas därmed emellanåt, isynnerhet efter tvättning. Som färgmedel verkar det långsamt men stärker äfven härväxten. Håret bör inte tvättas mer än en gång i månaden om det inte är ovanligt fett. Som håret gärna vill bli torrt af valnötsdekokten, bör efter behandlingen hårbotten ingmides med litet svafvelpomada.
 N:r 208. Vore tacksam få veta hur afkok på valnötsblad tillredes och hur det bör användas för mörkbrunt hår, som vill gråna. Är det fullkomligt oskadligt?
 Gammal prenumerant.
 Valnötsdekokt är fullkomligt oskadligt. Se föregående svar.
 N:r 209. Hvar kan man få köpa svafvelpomada? G. B.
 I färg- och parfymaffärer.
 N:r 210. Vore mycket tacksam för ett råd, hur jag skall behandla mitt hår för att få det torrt. Det blir nämligen mycket fett redan ett par dagar efter tvättning. I synnerhet framhåret blir fett och oljigt och mycket mörkare än det långa håret, som är ljus cendré-färgadt. Hvad skall jag tvätta det med och hur annars sköta det, så att det blir torrt och poröst? Har försökt med Azymolstimulus, men det tycks ej alls hjälpa, snarare tvärtom.
 Bekymrad.

FERROL

är det kraftigast opitglivande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättmält fördrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tagas af såväl barn som vuxna.

Tillverks af
**APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM,
STOCKHOLM.**
 Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 2.25
BILLIGT! - Finns å alla apotek - BILLIGT!

Elegant
 kemiskt tvättad o. präsad blir Eder kostym, klänning, kappa eller överrock, om densamma insändes till
**Örgryte Kemiska
Tvätt- & Färgeri-A.-B.
Göteborg.**

Lefnadstolkningar

utarbetas af skicklig astrolog. Uppgif födelsedag och år, födelseort, namn och fullständig adress, samt bifoga 30 öre i frimärken. Aberopa denna tidning. Astrolog Wilh. Leidner, Strömgatan 10, K a l m a r.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 31 Maj 1917.

Tillgångar:	Skulder:
Kassabehållning	24,000,000:—
Obligationer	9,300,000:—
Fastigh. o. inventarier 4,849,430:19	Dispositionsfond .....
Reverser mot säkerhet 95,314,631:48	500,000:—
Vexlar	Pensionsfond .....
51,995,535:68	321,852:21
Kreditiv- och löpande	Deposit. o. Kapitalräkn. 76,782,654:56
räkningar	Sparkasseräkning .....
17,636,439:66	49,112,851:42
Hos inhemska banker 4,318,899:21	Giro- o. löpande räkn. 27,346,032:04
» utländska banker 9,582,684:90	Postremissväxlaräkning 4,505,097:81
A andra räkningar	Till inhemska banker ...
4,640,208:50	» utländska banker ...
	1,430,052:44
	Af utl. banker insatta 2,151,552:11
	A andra räkningar .....
	8,699,534:99
Kronor 209,167,792:46	Kronor 209,167,792:46

BENNO BECKEMANS
FOTOGRAFISKA MAGASIN
 15 DROTTNINGGATAN 15
STOCKHOLM.
FRAMKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

Märklig boknyhet av aktuellaste intresse:
LYDIA WAHLSTRÖM
SVERIGE OCH ENGLAND
 under
Revolutionskrigens början.
 Bidrag till den Reuterholmska regeringens historia.
Pris 7 kr. 50 öre.
OBS! De sjöfartstrakasserier med engelsmännen under 1790-talet, som boken företrädesvis behandlar, äro ofta så förvillande lika den situation, vari vi för närvarande befinna oss, att åtskilliga sidor i boken kunde passa i en ledare om Sveriges sjöfart i våra dagar. Ehuru boken endast är en på fullt vetenskaplig grund vilande skildring av Englands uppträdande mot vår handel för 120 år sedan, kommer förf. antagligen på grund af dessa slående likheter att under nuvarande situation misstänkas för dolda anspelningar på nutidspolitiken.
P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm.

Vägen till makt går ofta genom skönhet
 hvartil främst bidrager Vackra Naglar
 använd därför alltid:

LYX

nagel-
pulver

Tvätta håret ofta, d. v. s. ej oftare än en gång hvarannan vecka, och lägg litet soda, ungefär en rådag tesked i vattnet. Använd däremellan följande Timktur för oljigt hår: Rec. Dubbelt kolsyradt natron 7 gr., Borax 7 gr., Eau de cologne 56 gr., Ren sprit 28 gr., Konsjonneltinktur 7 gr., De stilleradt vatten 448 gr. Drypes öfver håret från en flaska med droppkork och ingnides.

N:r 211. En mamma, som har två små flickor, 2 och 3 år gamla, hvilka båda ha vackra lockar, ber om ett godt råd om hur deras hår skall skötas. Den äldsta är ganska torr med litet mjäll, och hårstråna börja klyfva sig i toppen. Om jag klipper håret, går lockarna bort och komma nog inte igen. Skall jag låta en hårfrisörka toppklippa det, såsom stort folk låter göra, när håret klyfver sig? Hur ofta bör jag tvätta barnens hufvud, och är mandelolja bra att gnida in i hårbotten med? Tacksam för svar är Smålockornas mamma.

Håret bör regelbundet tvättas en gång i månaden och för att få bort mjäll, bör såpsprit emellanåt användas så som beskrifves i svaret på frågan 147 2) i nr 11. Om håret klyfver sig i topparna, böra dessa klippas, hvilket göres lättast om man flätar håret i flåtor och sedan drager dessa baklänges genom fingrarna, då man lätt kan se hvilka strån som behöfva klippas. Smålockornas hår bör mer borstas än kammassas, dock alltid först redas ut med kam. Man bör aldrig underlåta efter tvättning af håret, sedan det väl är torrt och utredt, att ingnida något litet fett i hårbotten, och mandelolja duger nog, blott man ej tar mer än ytterst litet därpå; annars vill jag rekommendera svafvelpomada.

N:r 212. Hur förhindra ögonhåren att falla af? Har hört, att man bör pensla med ricinolja för att erhålla långa och täta ögonhår, har försökt medlet dock utan resultat, de fortifara att falla, isynnerhet så här på våren. 2) Hvad skall jag göra åt mina ögonlock, som äro röda? Har försökt tvätta med borsyrelösning, men tycker ej det hjälper. 3) Under de senare åren ha på mina kinder uppstått ett nät af härlina små blodstrimmar, hvilka tyckas sprida sig. Kanna de aflägsnas och hur? Har hört att de operativt kunna aflägsnas. Finns ej något enklare medel t. ex. massage och hur bör den i så fall tagas? Lisa.

1) Mot fallande ögonhår: Rec. Svafvelsyrad kinin 0,30 gr., Söt mandelolja 28 gr. — Att penslas på ögonhåren med en kamelhårspensel som väl skakas af sedan den doppats i vätskan. — 2) Försök att några gånger om dagen tvätta ögonlocken med het men ej kokt mjölk, som får torka in af sig själf. Men ser ni ej någon förbättring efter ett par veckor, så vänd er till läkare, ty det kan vara någon sjuklighet, som hänger samman med ögonhärens affallande. — 3) Äfven i detta fall bör ni rådfråga läkare.

N:r 213. Finnes ej i Stockholm någon större teaffär, där man kan erhålla s. k. grönt te? Och hvart skall man vända sig för att få torr salvia? Har förgäfvats på flera ställen sökt erhålla dessa båda saker. 2) Hur få bort bruna fläckar i pannan och på kinderna? 1) Grönt te finnes i Cecil Grafströms tehandel, Hamngatan, och torkad salvia bör finnas på apotek. 2) Se svaret på frågan 179 3) i nr 20.

N:r 214. Var god gif mig ett råd hur jag skall sköta min hud, så att den ej fnasar sig och blir röd för vare sig köld, blåst eller sol. Har mycket tunt skinn, synnerligast på näsan. Tvättar mig om kvällarna i ljumt vatten, använder ej tvål. Tacksam. En ömtalig hud bör om aftnarna tvättas med varmt vatten och silkes- eller barnvål samt därefter masseras med någon fin hudcrème. På morgonen ingen tvättning utom ögon, näsborrar och mun. Därefter pudra med talk- eller rispuder, som lätt aftorkas med sämskskinn. Det som sedan stannar kvar är nog för att skydda huden både mot sol och kyla.

N:r 215. Finnes något verkligt medel mot fräknar. En som vill bli hvit. Rec. Ichtyoli gr. 0,5 Gelanthi 50,0, D. S. Utvärtes. Anbringas på dagen som skydd för solen. N:r 216. 1) Fru Skönhetsdoktor, gif mig ett godt råd hur jag skall få bort bruna fläckar på överläppen och i pannan? 2) Hur få bort generande härväxt kring mun och på händer? 3) Hvad bör jag använda till förbättring af min ansiktshud, som ofta vill fjälla af och se torr ut? Ung mor.

1) Se svaret på frågan 179 3) i nr 20. — 2) 90 gr. svafvelbarium och 360 gr. vatten blandas med pulveriserad stärkelse till en pasta, som anbringas öfver de ställen, där man önskar aflägsna hår. Då pastan torkat tages den bort och håren följa med. Skulle huden bli irriterad, påstrykes litet zinksalva. 3) Mot torr hud bör ni efter tvättningen ingnida en blandning af två delar rosenvatten och en del glycerin.

N:r 217. Har i Weldon's Journal läst om ett medel mot pormaskar och öppna porer, kalladt Stymoi. Jag kan dock omöjligt få tag i detta hvarken å apotek eller kemikaliefärer. Undrar nu om Fru Skönhetsdoktor har reda på det? Miss X.

Har ej reda på medlet, men om ni läser svaret på frågan 182 i nr 20, får ni där ett råd angående s. k. pormaskar.

N:r 218. 1). Vore tacksam få veta säkert medel att borttaga vårtor. 2). Skulle äfven vilja ha anvisning på någon verkligt god toalettvål. 3). Hvar finnes jodtval att tillgå? »Göteborgska 18».

1). Se svaret på frågan 179 1) om vårtorna sitta på händerna. 2) Svårt att rekommendera någon särskild tvål; ni måste själf pröfva hvilken

som passar bäst till er hud. De dyraste tvålarna äro vanligen finast och drygast. 3). Jodtval finnes tyvärr ej att få numera.

N:r 219. Hvad är att göra vid rodnad å haka och näsa, troligtvis förorsakad af begagnande af stråft flor i kallt och fuktigt väder? M. T.

Se svaret på frågan 212 2) i detta nummer. N:r 220. Finns något tillförlitligt medel mot röda märken efter finnar? S.

En läkare kan ta bort märkena med elektricitet. Ni kunde dessförinnan försöka det enkla medlet mot hudrodnader, som står i svaret på frågan 212 2) i detta nummer.

N:r 221. Hvad skall man göra för kartnaglar på fingrarna? Prenumerant.

Ett bepröfvadt medel mot kartnaglar är att täcka dem med ympvax och sätta på fingertutor. Stort tålmod fördras, ty det går lång tid

innan nageln faller bort. Ett annat medel är att skafva bort kartnageln med en knif och sedan fila den och polera den med smärgelpapper tills den blir bra.

N:r 222. Jag har kylt mina händer och är mycket ledsen häröfver. Ej nog med att de äro röda och svullna, utan jag har också fått stora kylknölar på knogarna. Finns något bepröfvadt medel härför, vore tacksam få veta det. Norrlandska.

Om ni i sommar vistas i någon trakt där det är godt om smultron, så lägg omslag af krossade sådana på händerna om aftonen efter tvättning. Bärmosen utbredres på renad vadd, som sedan anbringas kring händerna med bindor; upprensas hvarje natt så länge smultroniden varar. Då kylknölar uppträda, böra de penslas med en blandning af svingalla och jodsprit, som fås på apoteket. För att få händerna hvita bör ni efter tvättningen ingnida dem

med en blandning af lika delar citronsaft och eau de cologne och torka dem väl efteråt.

Fru Skönhetsdoktor.

BREFLÅDA

RED. BREFLÅDA.

A Idun kvarliggande svar på frågorna n:r:s 135, 137, 160, 164, 181, 198, öfversändas mot uppgifvande af adress med bifogadt dubbelt porto.

EXP. BREFLÅDA.

»Djurvär» Annosen kostar kr. 2:50 som torde insändas i postanvisning. »Kamrater, Limhamn». Annosen kostar 3 kr., likvid i postanvisning.

SVENSKA KURORTFÖRENINGEN.

Bie Vattenkuranstalt, Katrineholm. Kneippbad. Starkt radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Läkare: Professor Astley Levin, Sthlm.

Borg v. Norrköping. Alla slags bad o. behandl. lämpl. m. Rheum., Gikt. Aderförkalkn. Nervsjukh., Radiumhal. Inack. i pens. o. sjukh.: 2,50—6,50 kr. Läk.: W. Bergwall.

Borgholm Kurort och hafsbad med sydlandskt öklimat. Utm. bad. Tidsen. utrustn. Vål fungerande vatten-o.kloak. Läk. John Peyron, Engelbrektsplan 2, Sthlm.

Båstads Hafsbad o. Kuranstalt. 1/6 mildt, jämnt klimat, en af västkustens naturskönaste badorter. Läkare: dr Erik Witt, Båstad. Sjukgymnast T. Holmberg.

Dalarö Hafsbad. Vål. kur. o. rekr.-ort. Natursk. läge: hälsos. alm. Gytte-, tallb.-kolsyreb. etc. sjuk. Upl. D. Uthyr.-byrå. R. 21. Badlär.: Dr C. A. Öberg.

Djursätra Brunn, Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högst o. fritt läge. Järnkällor. Vål serverade bad. Hetluft. Elektr. ljusb. Omsoorgsfull massagebehandl. Billigt. Läk.: Hjalmar Anderson, Uppsala.

Fiskebäckskil Hafskuranstalt v. Västskusten. Ren, dammfri hafsluft. Alla sorters bad. Massage och sjukgymn. Bill. lefnads-kostn., stor rymd. matsal. Läk.: Lif-med. Emil Jacobsson, Sthlm.

Fjällnäs Sveriges högst belägna luftkurort, c. 800 metr. ö. h. i björkskogskölet. Lämplig rekreatiopl. Härl. fjällnatur, godt bord, c. 80 rum. Juni—aug. Läk.: H. Laurell.

Furusund Hafs-o. Gyttebad i Sthlms skärg. 3 tim. fr. Sthlm. Alla sorters bad, gymnastik, mass. 5 hotell, 50 villor. Läk.: Dr Emil Zander, Sthlm. (Spec.: Hjärtsjukd.).

Grennafors vid S. stambanan. Berömd järnkälla. Gytte- o. med. b. Mildt barrskogskl., härl. luft. Sjö. Bost. i brunnspar. Adr.: Moheda. Läk.: E. G. Eklund.

Gustafsberg vid Uddevalla. Härl. läge vid västkusten. Barrskog. Radioaktivt vatten. Alla bruksbadform., spec. gyttebad. Sjukgymn. Läk.: Dr Rosengren.

Götarp pr Gnosjö, Jönk:s län. Naturskönt, högt läge i skogrik trakt vid sjö. Vanl. badf., god järnkälla. Bill. Rikst. Massör. Läk.: G. Linge, Lund. Begär prosp. kuranst. Horred, Väster-

Helsjöns götl. Reum., gikt, nerv-o. hjärtsjukd. Nutida bad, spec. gyttebad. Lämplig rekreatiorts. Barrskog. Godt bord. 26/5—8/9. Läk.: Klas Björkman.

Hjo Badanstalt. Sundaste läge i den förtj. Guldkroken v. Vättern. Utm. bad. Nytt strandbad. 1:a kl. bost. God mat. Läk.: Dr E. Tengstrand, Sthlm. För gymn. o. mass. Dr H. Ekberg, Sthlm.

Hällby Brunn (mell. Eskilstuna o. Torshälla). Ypperl. komm. Starkt radioaktivt järnkälla. Fullst. badanst. o. Kneippbad. Härl. skogsluft. Bill. Säs.: 2/5—1/2. Läk.: Nils Wennström, Sthlm.

Hälsans Brunnanst., Hälsingborg, v. Öresund. Sofiakällan. Järnkälla. Alla med. badf. Härl. strandbad. Reum., magsj., skroful. åkemor. Konvalesc. Läkare: A. Björkman, Hälsingborg.

Medicinska förfrågningar besvaras af resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den af Sv. Kurortföreningen utgifna publikationen »Svenska Bad- och Kurorter» (tillgänglig i bokh.), o. till de olika kurorternas prospekt, som erhållas genom kamraterkontoren och Svenska Turistföreningen, Stockholm.

Obs! Beträffande mathållningen vid Kurorterna påminnes allmänheten att medföra bröd- och sockerkort. Förhöjning af de i prospektet utsatta priserna kan möjligen blifva nödvändig om oförutsedda svårigheter för lifsmedelsanskaffningen inträda.

Johannisdal Hälso- o. badanst. v. Köping. Öpp. Juni—ca 20 aug. Järnkälla med hög radioaktivitet, hvars vatten anv. äfven till alla bad. Läkare: G. Bricks-son, Köping.

Källvik 1/2-1/2 Loftahammar. Lugnt, enkelt, billigt; skogrik, vindskyddad hafskust; fullst. brunns-o. badk.; radioaktiva järnk.; dietkurer m. m. Läk.: Ragnar Edén, Gäfve.

Lannaskede Härl. läge å Smål. högl., skogr. trakt. Stark järnk. alla bruksbad. Spec. Gyttebad. Kneipp. Radium-institut. Säs. Lörj. 4 juni. Läk.: Dr Sigge Wikander, Sthlm.

Loka vid Bergsl. järnv. Säs. 5 juni—16 aug. Terminalsdeln. Reumat. hjärtf., neurast. Ber. gyttebad jämte vanl. badf. Radiumhal. Dietk. Öfverl.: Dr Th. Hedberg, Sthlm.

Lundsbrunn Hälso- o. badanst. anst. Högst o. torrt läge i natursk. trakt nära Kinnelulle. Ber. järnk., starkt radioaktiv. Billigt. Läk.: E. Pontén, Göteborg.

Lysekil Hafsbad, klimatiskt kur-o. rekr. ort, fullst. brunns-o. badkur, sjukgymn. och massage. Moderna anlägg. o. goda bostäder. Läkare: Hjalmar Fries, Stockholm.

Malen, Båstad. Fullst. kurort. Varm-o. hafsb. Vidstr. barrskog. Sjukgymn., brunnsdrickn., dietisk behandl. Lektuga. Lekedarinna Läk.: Prof. KJ. O. af Klercker, Lund.

Marstrand Hafskuranst. m. utm. bad, spec. gytte- och tvålmassagebad, goda komm. bill. lefnadsomk. Prosp. g. badkontoret. Läk.: dr Ivar Lagerberg, Marstrand.

Medevi Skogssanat. Ber. järnk. m. radioakt. utstr. Utm. gytte-o. halfb. Sol-o. luftb. Kalla bad i Vättern. Terrängkurer. Dietiskt bord. Läk.: G. Bergmark, Uppsala.

Mörsils Sanatorium f. bröstsjuka. Jämtl. Öpp. året om. Ren, stärkande fjällluft. 1:sta kl. bord. El. belysn. Rikst. Öfr.-läk.: T. Horney, Mörsil.

Mösseberg Vattenkur. och sanatorium. 1,100 f. ö. h. Öpp. neta året. Nauheimerb. m. flyt. kols. el. ljusb. Inhalat. Röntg.-o. hög-frekv.-afd. Läk.: Fr. Odénus, Sthlm.

Norttelje 15,6—1,9. Ber. gytte-massagebad, spec. för led-o. muskelreumatism. Öfriga badform. Vacker natur. Ram o. mat 3 å 5 kr. pr dygn. Vattenl. Läk.: C. Pontén.

Nybro Brunn- och badanst. Prakt. barrsk. Torr grusgr. Vattenkur. El. ljusb. Gyttebad. Nauheimerb. Solbad. Starka järnkällor. Bill. Läk.: Dr. Bertel Möller, Sthlm.

Porla Brunn. Ber. kraftiga järnvatten. Fullst. badanst. I term. 1/2—1/2, II term. 1/2—1/2. Postadress. Porla. Läk.: Dr H. Nauckhoff, Lång-nög. 12, Stockholm. Riks- & Allm.

Ramlösa brunn Säs. 1/2—1/2. Alkalisk & järnk. Spec.: socker, gikt, njurl. Nauheimerb. Röntg.-undersökning. Läk.: Prof. K. Petré, Doc. M. Dr. M. Ljung-dahl, Lund.

Ronneby Brunn. Starkaste järnkällor, mass.-, ljusb., hafsb. kallvattenkur, dietkur. Läk. Lif-med. R. Rystedt, Sthlm. Dr Thor-ling, Dr Rietz och Dr Falk.

Rostock hälso- och badanst. in- vid Kroppefjäll. Naturskönt o. tridullt. Ytterst med. pris-r. Stm. o. adr.: Dals-Rostock. Läkare: Dr Gustaf Karlberg, Stockholm.

Ryd Brunn- och Badanst. Radioaktivt järnk. Alla brukskurmedel. Kneipp. Natursk. läge Skog o. insjöar. Lugn sommar Ytterst bill. lefnadsomk. o. badpr. Läk.: D. B. Carlsten.

Saltsjöbadens Badhotell Alla moderna badformer. Fullständigt gymnastikinstitut. Öppet hela året. Läk. Dr O. F. Åberg.

Skagersbrunn Adr. Kristinehamn. Vatten-o. luftkurort med järnk. läge v. sjön Skagern. Alla badf. Radiuminstit. Läk.: Dr Johan O. A. Bergqvist, Stockholm 56—157. Dr Nils G. Marén, Uppsala, därefter.

Strömstad Hafskuranst. Skyddadt läge. Mildt hafsklimat. ber. gyttebad. Järnk. Säsöng 1 juni—15 sept. Läk.: A. Berghel, Sthlm.

Särö 1/2 t. järnv. fr. Gbg.: urgammal vegetat., härl. strand- & skogspromenader, saltaste bad, förstkl. rest Brunn. 1,4 mil fr. Sala. Dagl. vursttrafik, på beställn. automobil. Gyttebad, gymn., massage särskild matordn. för magsjuka. Öpp 8/6—9/8. Läk.: Prof. Friberger, Upps.

Söderköping Brunn o. bad. Nytt 1-kl. badhus. Nauheimerb. Elektr. ljusb. Sjukgymn. massage och hetluftsb. Utm. skogspromen. Enkelt lefnadsstätt. Läk.: R. Almqvist, Sthlm.

Södertälje Badinr. öppet året om. Nytt badhus och societetshus, massagebad, el. ljusb. Radiuminhal. Läk.: Axel Heilstenius, Sthlm. För mass- och gymn. G. Wickberg.

Tranås Vattenkuranstalt, Öpp. året om. Alla varma o. kalla bad. Dietkur. Röntgen. Natursk. läge vidstr. barrskog. Moderata priser. Läkare H. Tham, Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren o. stärkande luft. Utmärkt varm- och salt-sjöbad. Tvenne läkare på platsen.

Tulseboda Brunn- o. kurort, Kyrkhult. Blekinge, 1 Jun—1 Sept. Naturskönt läge i högt ligande skogstr. Utm. o. bill. bad Apotek. Bill. lefnadsomk. Läkare: G. Liedholm, Västerвик

Tyringe Badanst. och Sanatorium. Fysikalisk-dietisk kurort. Elektr. gild-o. bägljusb. Högsolsbad, Teslastr. m. f. Begär prosp. Läk. Dr. O. Reimers, Tyringe.

Ulricehamns Sanatorium o. badanst. Öpp. året om. Vidstr. skogsomr. Mer än 800 m. öfv. hafvet. Alla bruksbadf., fly. elektr. Läk.: Joh. A. Andersson, Ulricehamn.

Varberg Hafsbad och gyttebadanstalt. Bästa hafsbad, spec. gyttebad. Elektr. ljusb. Billiga afgifter o. lefnadsomkostnader. Läk. Dr Olof Sandberg, Stockh., Birger-jarls-gatan 19.

Wermlands Eda Vattenkuranst. o. Järnkälla, adr. Charlottenberg. 10/6—20/8. Högt läge. Skogsklimat. Alla bruksbadf. spec. gytte- o. kolsyreb. Läkare: J. Kinberg, Stockholm.

Öregrund Hafsbad-anst. Härl. friskt läge. Goda o. bill. lefnadsförhållanden. Ångbåtskommunikationer. Gytte- & Nauheimerb. Läk.: Dr Alf. Ternell, Stockholm.

Östhammar Skydd. läge v. vik af Ålands haf. Många badf. Tvåmass.-b., Tallb.-b. El. ljusb. m. m. Härl. hafso. skogsluft. Bill. Läk.: O. D. Barr, Sthlm.

ÖMBÄRLIG
I ALLA HEM!
IDUNS KOKBOK
TILL SALU I ALLA BOKLÅDOR!
PRIS: KR. 5:50.

Dragingen den 12 juni

HARFA-LOTTERIET

Ännu finnes ett antal lotter kvar men efterfrågan är stor. Insänd därför snarast rekvisition under adres Nybrogatan 46 & 48, Stockh.o.m.

Lotter sändas endera mot postförskott el. förskottslikvid. Pris pr lott 2 kr. jämte kostnad för porto och dragningslista. Lotter försäljas äfven i lotteriets utställningslokal, Birger Jarls g. 18, Allm. Tidn.-kamt. Gust. Ad. torg, N. Komp. samt i de flesta bokh., cigarr- o. pappersaffärer såväl i Stockholm som i landsorten.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta avskrifter när ni svarar på annons om ledig plats.

EN SNALL PALITLIG barnsköterska ej för ung, stark och frisk samt van vid landet får plats 12 juni att sköta en baby samt dessutom ha tillsyn till två äldre flickor 4-10 år. Svar åtföljd af betyg, fotografi och lönepretentioner torde sändas till »Disponentfamilj» Göta Station.

EN FRISK BÄTTRE flicka som är villig hjälpa till med städning samt förekommande sysslor får genast plats att följa med till landet i sommar. Svar med foto samt rekommendationer och löneanspråk. Direktör Wiman, Wisby.

FÖR ENKEL bättre flicka, kunnig i husliga göromål finnes plats den 1 juli som ensamjungfru i bildad familj (3 personer, inga barn). Svar med betyg och löneanspråk till »Eget rum», Iduns exp. f. v. b.

HUSFÖRESTANDARINNA af bättre familj, 30-40 årig, med god uppfostran och utseende, sökes att, som sällskap och jämlike förestå oberoende tidigare medelålders affärsmans hushåll, bättre, ensam person. Fullständig upplysningar, foto, o. ref. till »Framtidstillitt», Sydsv. Dagbladet, Lund.

HOS DISPONENTFAMILJ vid bruk i Vermland får för läsåret seminariebildad (högre seminarium) undervisningsvan, musikalisk lärarinna med goda betyg plats. Lönevillkor omkr. 600 pr. läsår allt fritt. Vid Nya Inack.Byrån, Jakobsbergsgatan 34, Stockholm.

DUKTIG och anspråkslös flicka sökes att sköta hemmet hos ensam äldre änkefru, boende i egen villa utanför Stockholm. Sökanden, som erhåller alla ett hems förmåner, bör vara stadgad och allvarlig med vänligt sätt. Svar till »Lugn och Hemtrefnad» under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

UNG, VÄNLIG, GLAD och stadgad flicka, ej för ung, sökes att sköta sjuk sängliggande dam samt att taga hand om henne o. hennes lilla hem, nu genast. Fru Anna Anderssons Tjänste- o. uthyrningsbyrå, tel. 357 Uddevalla.

PALITLIG, BARNKÄR, helst sykunnig, bättre flicka får plats genast i mindre familj att under sommarvistelsen på landet vara husmor behjälplig med skötsel af 2 små barn samt öfriga i ett hem förekommande göromål. Jungfru finnes. Sv. med rek. o. lönepret. till »Disponentfamilj», S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

MASSÖS önskas mot fritt vivre. Sv. före 15 juni till Kommunistergården, Gammalkil, Östergötland.

EN LÄRARINNA för sinnesslöa barn önskas till landet 6 veckor und. ferierna. Sv. t. »A. H», Iduns exp.

BÄTTRE FLICKA erhåller plats att på egen hand sköta hemmet åt enkekam och en tio års flicka. Hjälp till grövre sysslor erhålles. Svar till »Hem» Falkenberg p. r.

PLATS UNDER sommaren finnes för bildad flicka hos familj i Norrland. Bör vara kunnig i matlagning och villig hjälpa till i hushållet. Jungfru finnes. God lön. Svar med fotografi och upplysningar till fru Lisa Lindholm, Burträsk.

Elever

i gobelinväfning emottagas hos Amelii Fjested, Racksta, Arvika.

Kokerska

En duglig och snäll kokerska får plats genast i fyra personers hushåll i villa inom stadsområde i Vestergötland. Husa finnes. Svar till »D-g» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Husmoderstjänsten

vid Länslasarettet i Falun är till ansökning ledig. Ansökningar, åtföljda af betyg insändas till Lasarettsdirektionen före den 20 innevarande månad.

Lön 600 kr. jämte 20 proc. dyrtidstillägg, god utsikt om ökad lön till hösten. Öfriga förmåner: bostad, lyse, kost och tvätt, 1 månads semester pr år, under hvilken tid utgå kostpengar. STYRESMANNEN.

Barnfr. & Barnsk.

erhålla goda, väl aflön. platser. Palmqvist C:o, 17 Malmskillnadsg.

Arbetsstugelärlarinna.

En biträdande föreståndarinnan vid Mosaiska Förs. Arbetsstuga i Stockholm sökes till hösten. Den sökande bör besitta god förmåga att handföra barn, stort ordningssinne samt skicklighet i antingen träslöjd, borstbinderi eller sömnad. Skriftliga ansökn. m. ref. ins. till frkn G. Elliot, 12 Blasieholmstorg, Stockholm.

Vid Dalarnes sinnesslöanstalt Haggården

blir till Höstterminen vikariat eller möjligen fast anställning för lärarinna. Kompetensvillkor: Lärarinneexamen. Helst vid Slagsta skola. Begynnelselönen 500 kr. allt fritt utom skatten. Ansökningshandlingar jämte friskbetyg torde före 1 aug. insändas till Styrelsen för Dalarnes Sinnesslöanstalt, adress Hedemora.

Värdinna.

Hos tjänsteman i Skåne i god ekonomisk ställning, som nyligen blifvit änkekam, erhåller flicka eller änka i åldern 28-36 år anställning såsom värdinna. Den sökande skall äga fördelaktigt utseende och glad lyne, vara frisk och af god familj, väluppfostrad och om möjligt musikalisk samt besitta förmåga att uppfostra två barn i åldern 5 och 6 år. Hushållerska och städerska finnes. Ansökan med uppgift å löneanspråk och referenser och åtföljd af fotografi, som återsänds, torde för vidare befordran insändas till denna tidning med påskrift »Augusti 1917».

Bättre landbrukaredotter

c:a 25 år, kunnig i matl. o. städning, ordentl. o. palitl. erh. plats omkr. d. 15 juli hos nygifta. Sv. med foto samt betyg o. närmare upplysning. Lönepret. etc. till »J. R. 1917», Iduns exp. f. v. b.

Barnfröken,

palitlig och framför allt barnkär erhåller plats den 15 juni å herrgård i Vestergötland för att sköta 5 små barn. Svar till »Plikttrogen och barnkär» Göteborg 4, p. r.

Plats som sjuksköterskeelev

att tillträda den 15 juni. Sv. till Läkaren. »Kroppfjells sanatorium, Dals-Rostok.

Sökes för månaderna

oktober november och december en facklörd. föreståndarinnan för vårt folkök. Ansökan med betyg och referenser till Sockerfabriken i Svedala.

Husmoder-befattningen

vid Nyköpings lasarett är den 1 nästk. Augusti ledig att tillträdas af energisk och praktisk person med de förutsättningar i öfrigt, som äro erforderliga för en dylik befattning. Ansökan, ställd till Lasarettsdirektionen, skall vara åtföljd af läkare-, ålders- och kompetensintyg samt till inlämnad före den 1 inst. Juli. Sjuksköterskeutbildning ej erforderlig. Förmåner: årslön 700 kr., dublet med bekvämligheter samt allt fritt. Nyköping i Maj 1917. Lasarettsdirektionen.

Läns-(epidemi-)sjukskötersketjänsten

i Falköpings distrikt är för ansökan ledig. Aflönning årl. 600 kr., eventuellt 25 kr. i pensionsbidrag, samt 1 kr. om dagen, fria resor och fritt vivre vid tjänsteförändring. Då så ske kan, ledighet 14 dagar årligen utan löneavdrag. Ansökningarna ställas till Skaraborgs läns sjuksköterskenämnd och insändas till Förste provinsialläkaren i Mariestad före den 11 Juni 1917. Prästbetyg, läkarebetyg, intyg om kompetens samt meritfört. i öfrigt böra medfölja ansökan. Tjänsten skall tillträdas den 15 juli 1917. Instruktion och öfriga underrättelser erhållas genom Förste provinsialläkaren i Skaraborgs län.

Husmoder-platsen

vid läns-sanatoriet i Sundsvall är till ansökan ledig att tillträdas den 1 instundande juli.

Lön 600 kr., allt fritt, 4 ålders-tillägg å 100 kr. efter resp. 2, 4, 7 och 10 års tjänst.

Ansökningar åtföljda af betyg, åldersuppgift och fotografi insändes senast till den 10 juni.

Sundsvall den 10 maj 1917. DIREKTIONEN.

Målare.

För målning af två prima porträtt event. flera sökes målare i sommar till landet. Svar till »Porträtt», Iduns exp. f. v. b.

Skickliga brodöser

erh. hemarbete genast. Sömnadsprof. torde medtagas, event. insändas. Anmälningstid 9-2. Nordiska Industriaktiebolaget, Göteborg.

Till hösten

ha under många år stenografplatser anmält lediga i långt större antal än hvartill sökande funnits. Med anledning häraf anordnas kurser, som fortgå under sommaren. Nybörjare, som anmäla sig till 26 Juni, medhålla fullständig utbildning till Oktober.

Stenografbyrån

(Sveriges Centralinstitut för stenografi och maskinskrifning). Riks o. Allm. 27 87. 31 Regeringsg. Stockholm.

PLATSSÖKANDE

UNG, BÄTTRE, bildad, frisk och barnkär flicka (Bohuslänska) önskar plats som barnfröken och husmors hjälp el. som hjälp och sällskap åt ensam dam. Villig att läsa med mindre barn. Betyg och rek. finnes. Tacksam för svar till »Snäll och palitlig familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

UNG BÄTTRE flicka önskar god plats på landet hos ens. dam el. i liten fam. Kunnig i linnesömnad och handarb. Svar till »Villig norrländska», Iduns exp. f. v. b.

UNG ENKEL sjukvårdsintresserad flicka från godt hem önskar som hjälp och sällskap medfölja till badort. Svar till »Pritt vivre N», Iduns exp. f. v. b.

KONDITION på landet önsk. ung småskollärarinna 15 juni-24 aug. Svar till »Utmärkta betyg» Postkontoret Korsvägen, Göteborg.

ENKEL, BÄTTRE flicka önskar plats i familj, från 1 juli, att deltaga i alla i ett hem förekommande göromål. Kunnig i sjukvård. Lön önskvärd. Svar till »T. L.» Olivdalsgatan 5, ing. gården, Göteborg.

21-ÅRIG BÄTTRE FLICKA med god karaktär önskar plats helst i prästfamilj i Stockholm eller dess närhet, att hjälpa frun med hemmets sysslor. Har genomgått husmoderskurs. Svar till »Familjemedlem» Borgstena p. r.

ANSPRÅKSLÖS LÄRARINNA önskar under ferietiden (1 juli-1 sept.) komma i fam. för att undervisa mindre barn. Någon lön önskas. Svar emotes tacksamt und. sign. »Till 1 juli 1917», Iduns exp. f. v. b.

20-ÅRIG, bildad flicka, som genomgått husmoderskola med bästa rekommendationer från föregående plats önskar plats som husmors hjälp snarast möjligt. Svar till »M. J.» Iduns exp. f. v. b.

HUSHÅLLSVAN landbrukardotter önskar plats i bättre hem, för att under en skicklig husmoders ledning, vidare få utbildning i ett hems sköta. Svar till »Familjemedlem» Nyköping, p. r.

UNG BÄTTRE flicka önskar att under sin fritid 4 å 6 veckor på sensommaren, få mot fritt vivre vara husmor till hjälp på större landgård. Tacksam för svar till »Blekingska», Iduns exp. f. v. b.

EN ÄLDRE allvarlig och anspråkslös flicka, något sjukvårdskunnig, önskar mot fritt vivre eller någon betalning, åtfölja äldre herre eller dam till bad- och kurort inne i landet i Juni eller Juli. Tacksam för svar till »40 år» Iduns exp. f. v. b.

UNG SMÅSKOLELÄRARINNA, kunnig i sömnad, önskar under ferierna 20 juni-25 aug. mot fritt vivre och fria resor plats i familj eller hos ensam dam. Helst i Skåne. Svar emottages tacks. till »F. A. M. L.» Gefle p. r.

18-ÅRIG, BÄTTRE flicka, i gymnasiet andra ring, önskar under sommarmånaderna läsa med en gosse eller flicka i 10-12 årsåldern. Fritt vivre. Någon lön önskvärd. Svar till »Vänligt bemötande» Iduns exp. f. v. b.

SKICKLIG STENOGRAF och maskinskrifverska söker plats på kontor eller i familj 15 juni eller förr. Öfrig utbildning: studentexamen, kindergartens- och träslöjdsseminarier, hushållsskola. Praktisk, undervisningsvan. Ej i Stockholm eller södra Sverige. Svar med lönevillkor till »Arbete 25 år» Stockholm 12 p. r.

EN FLICKA som genomgått 7 klasser i läroverk, önskar plats att läsa med minderåriga, även villig att hjälpa till med lättare göromål i hemmet mot fritt vivre. Svar till »Ruth» Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA, som i år slutat 8 de klassen, önskar i sommar plats på landet att hjälpa till med varjehanda inomhus och i trädgård, ev. läsa med och se till mindre barn. Svar till »17 år», Iduns exp. f. v. b.

23-ÅRIG FÖRLOFVAD flicka önskar under tiden 1 aug.-1 okt. event. från 15 juli mot betalning komma till bättre hem för att under skicklig husmoders ledning lära sig matlagning m. m. Svar med detaljerade uppgifter emotes tacksamt under signatur »Grundlig praktik» S. Gumælii Annonbyrå, Malmö f. v. b.

TJUGUÅRIG glad och hurtig flicka från bättre hem, frisk och stark samt villig att deltaga i alla inom ett hus förefallande göromål önskar plats. På lön fästes mindre afseende som fastner på ett vänligt bemötande. Bref torde besvaras och upplysningar lämnas af Organist G. Engström, Ol. Stalby.

I HYGGLIG, god familj på landet söker kvinnlig student kondition under sommarferierna för någon eller några yngre flickor. Sökanden har under flera terminer idkat universitetsstudier och för fil. mag. tenterat med goda betyg. Svar utbedes under sign. »Ferielausning 1917», Iduns exp. f. v. b.

INACKORDERINGAR

INACKORDERING SÖKES. För ung, bildad flicka, 19 år, önskas inackordering vid västkusten från 15 juli till slutet af aug. i fin familj där ungdom finnes. Referenser gifvas och önskas. Svar med prisuppgift till »Friskt ungdomslif» S. Gumælii Annonbyrå, Göteborg.

INACKORDERING under juni och juli i godt hem på landet önskas för en tolfårig gosse. Svar till »A. H.» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

INACKORDERING i vänligt hem på landet i västra eller mellersta Sverige önskas för nyverken fru. Svar med närmare uppgifter till »Vila» S. Gumælii Annonbyrå, Göteborg.

För frisk 13-årig dotter

önskas inackordering på landet i god familj där kamrater finnas. God hvardagskost och tillfälle till bad. Ej pensionat. Referenser önskas och lämnas. Svar med prisuppgift till »Sommargläde» Iduns exp. f. v. b.

Privata Hvilohemmet Kisa

emottager för behandling nervsjuka och klena personer, som önska vård och lugn i vacker trakt på landet. Ex. sjuksköterska finnes. Referenser: Provinsialläkare dr. J. Lewenhagen Kisa, prosten dr. A. Alvin, Hägerstad. Elisabeth Dahlberg, Rikstel. 102.

Tyra Rinmans Konvalescenthem för barn

Rikstelefon 16. HINDÅS. Såväl friska som klena, men ej smittosamt sjuka barn, mottagas. Ferieundervisning kan erh. Anmälningar för sommaren mottagas. Prospekt sändes och förfrågningar besvaras af Tyra Rinman. Ex. sjuksköterska.

Fyrväpplingens hemgård.

I naturskön trakt af Småland mottages denna sommar under 6 veckor skolguld, som önskar förkofra sig i vanliga skolämnen, språk, huslig ekonomi, handarbeten samt porslinsmålning. Ämnen valfria. 4 ex. lärarinnor. Obs! Godt hem, moderlig omvårdnad, nytta, trefnad, rekreation. Ref. lämnas på begäran. Pris ett för allt 200-250 kr. Adr. före 15 juni: Ystad.

Brudutstyrlar

såväl enkla som finare, samt Dam- och Barnunderkläder ständigt på lager i Helsingborgs Linneutstyrelseaffär, Malm ö Rikstel. 48 12.

För den nyfödde.

Komplett utstyrel. 3 omg. 18 praktiska plagg, stor modell, hemsömnad af utslut. bästa material. Förord. af läkare. Sär. praktisk. Pris pr kartong. Extra elegant 15 kr. Sänglinne, stort och praktiskt med vacker brodyr 7 kr. pr omg. Allt förstklassigt! Fru Caspersson, 3 Järntorgsgatan, Örebro.

Babylådan
Inneh. fullständig utstyrel för späda barn, välsydd och af bästa kvalité, pris 10 och 15 kr. pr låda beroende på monterig. Sändes mot efterkr. A. C. Cronquist & Sor, Rikstel. 8 15. MALMÖ

M. Zadig's Gräddelandin Tvål. För huden den bästa
PARFUMERIE H. M. KOPPINGENS M. ZADIG HOFLEVERANTÖR

Hvar skall jag tillbringa min sommaresemester?

Stockholms omgivningar:

VID MÅLAREN. Pensionat Fagerudd har utmärkta strandbad och skogspromenader. Begär prospekt af Konditor Lundevall, Enköping.

Jämtland:

PENSIONAT NYLAND: 20 min. väg från Hallands station, vackert läge, utsikt öfver Ristafallen och Indalsälven. God inackordering. Öppet 20 juni-sept. Lungsiktiga mottagas ej. Närmare meddelar: Fru Malla Wiklund, Nyland, Halland (Jämtland).

Dalarna:

SVARSDJO HVILOHEM erbjuder hvil- och hemtrefnad i lugn, vacker trakt af Dalarna. Närmare meddelar fröken Lydia Johnson, Svärdsjö. Riks 29.

Västkusten:

Fiskebäckskil
Restaurant Utsikten REKOMMENDERAS.

MARSTRAND.

Pensionat Nygren rekommenderas.

Värmland:

DOKTORINNAN VILMA ERIKSSONS Hvilohem, beläget 15 min. skogs- väg från Arvika. Adr. Högåsen, Arvika. Bröstklena mottagas ej.

NORGE:

TONSASEN KURHOTELL, Valdres. 2,000 fot öfver havet. Öppet hela året. Alla slags bad. Tennis o. Biljard. Elektriskt ljus. Centralvärme. Utmärkt kök. 70 rum.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklirik.
R. T. 7025. Stureg. 62. Stockholm S. T. 8301.
För behandling af stödj- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbingar.

Doktor Heüman
Kungssportspl. 2, Göteborg.
Tel. 45 46.
- Elektrisk behandling -
(för nervsjukdomar och reumatiska åkommor).

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk Gymnastik

medför enl. kungl. maj:ts medgivande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.

Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson: adr. Odeng. 1 Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afsläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.

Prosp. gen. **Kapten J. Thulia, LUND**

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börj. i Sept.
Begär utförligt prospekt!

Med. Dr. E. Kleens

ettåriga kurs i massage och sjukgymnastik för Damer och Herrar börjar den 1 oktober kl. 10 f. m. Mästersamuelsgatan 37, 2 tr. Obs! Prospekt begäras och anmälningar mottagas städes under adr. Engelbrektsgratan 43 B. Stockholm.

Vid Professor Unmans Institut
börjar d. 20 sept. ny (ett-årig) kurs i Massage och Sjukgymnastik

Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Hår- vatten för erhållande af mjuk och kraftig hårväxt (världsfabrikat).
Pris kr. 4,90 och 5,50 + porto. Försändes diskret.
Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör, Drottningg. 21, Sthlm.

Mot grått hår och mjäll.

Härmed meddelas att det utmärkte och så mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår, som förhindrar hårafall och fullständigt borttager mjäll och som i öfver 40 års tid förts i Fanny Gelin Parfymmagasin, Malmstorgsgatan 5 Sthlm, numera fås under adr. Firma Fanny Gelin, Norrviken, Rikstel. Norrviken 14. Pris 5:50 fraktfritt.

STABIL
är den förnämsta pasta för borttagande af
Misspyrdande Hårväxt
Obs! Inga märken, ingen lukt.
Pris 8:50 + porto.
EBBA BECKMANS HYGIENISKA SALONG,
GREPTUREGATAN 3.
Riks Tel. 70658. Allm. Tel. 40100.

Crème Laïs
giver bysten form och fasthet, innehåller inga för kroppen skadliga ämnen. Massagebeskrivning medföljer. Pris 10 kr. Försändes diskret.
MARIA ENQUIST,
Exam. Sjukgymnast.
Institut för skönhetsvård & Plastiska Operationer.
Stockholm, Biblioteksg. 6-8.
A. T. 226 62. R. T. 160 68.

TRICOPHEROUS

är världens förnämsta Hårmedel och öfverträffas icke af något annat liknande preparat
Pris pr fl. 2.50.
Erhålles hos alla 1:sta klass Parfumeri-, Drog- och Coliffyaffärer.

Under
Juni, Juli och Augusti
hälles
Iduns Expedition
öppen
Lördagar kl. 9-3. Öfriga hvardagar 9-4.

Vid Aringsbergs helpension för flickor

börjar höstterminen den 1 sept. Undervisning meddelas i alla skolämnen enligt läroverkens kurser t. o. m. 7:de klassen samt i musik. Härligaste läge vid skog och sjö 1 1/2 km. från Alfvesta järnvägsstation. Prospekt sändes på begäran.
Aringsberg Alfvesta i juni 1917.
Elsa Kjellander.

Vid Fredrika-Bremer-Förbundets Landthushållningsskola

för utbildande af lärarinnor, Rimforsa, börjar ny 2-årig kurs den 1 oktober. Ansökningar böra vara inlämnade före den 15 juni. Inträdesfordringar, afgifter, ansökningshandlingar m. m. se prospekt som sändes på begäran.

Örebro Husmoderskola
mottager bildade flickor till praktisk utbildning i hush. Godt hem. Billig afgift. Skolan innehar *Guldmedalj och Hederspris.*
Prospekt genom **Fru Alf. Rystedt.**

Herrsätra Skolgård,
8-klassig flickskola; helpension, börjar sitt femte läsår den 15 Sept. 1917, å Molstabergets egendom, Mölnbo.
Endast **välartade** barn mottagas.
Prospekt på begäran.
Anna Sundin.
Riks Mölnbo 4, (2 sign.)
Adr.: Molstaber, Mölnbo.

Hälsobrunnen Hälsan,
Hälsingborg.

Sofiakällan, landets enda koksaltkälla. Hälsans Järnkälla. Härliga havsbad i Öresund, strandbad. Medicinska bad, elektrisk behandling, sjukgymnastik och massage. Lokal heiluftsbekandling. Företrädesvis behandlas reumatism, gikt, urinsyrediat, mag- och tarmsjukdomar, kroniska slemhinnekatarer, skroflor, konvalescens. Brunnkontoret, adr.: Hälsingborg, sänder prospekt. Brunnsläkare: A. Björkman.

SJUKHEM
i allo förstklassigt och alltid väl belagdt, att övertagas af därför lämplig person. Prima läkarereferenser. Åt verkligt reflekterande lämnas alla upplysningar om svar ställes till »Enastående tillfälle» Iduns Exp. f. v. b.

Husqvarna
bepörfvade symaskiner
utmärka sig alltid för lätt gång, hållbarhet och stor hastighet.
Kvalitetsmärke.
Svenskt fabrikat.
Förmånliga afbetalningsvillkor.
Symaskiner

55 Kungsgatan Almedahls Försäljnings-Magasin, 55 Kungsgatan
Kontoret 21 66. GÖTEBORG. Butiken 11 31.
Rikhaltigt urval af **Linne-** och **Bomullsartiklar.**
Levererar fullständiga **Linneuppsättningar** för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Angbåtar och Privathem samt Brudutstyrlar.
Damast- och Drälldukstygger. Lakanslirft. Percaler. Bolstervar. Handdukar. Mattgångar. Mangelduk. Badkapptyg. Hvita o. kulörta Bomullstygger m. m.
Broderier. Spetsar. Färdigsydda damunderkläder. Dag- och nattskjortor, hvita o. kulörta skjortor. m. m.

© **PÄRMAR** ©
till IDUN kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt från IDUNS EXPEDITION, mot likvid i postanvisning, till följande priser:
Röd pärm, med guldtryck, till "Idun" . . . Kr 1: 50 + porto 30 öre
Röd eller grön pärm till "Iduns Romanbibl." " 0: 50 + " 10 "
Röd eller grön pärm till "Iduns Hjälpreda" " 0: 50 + " 10 "
Samtliga tre pärmar . . . . . " 2: 50 + " 30 "

TVÄTTAR ICKE KLÄDER.
(HOS ALLA HANDLANDE.)
Sunlight Såptvål Aktiebolag
Göteborg

Att hyra.
Trefliga rum för kurgäster under brunnssäsongerna. Sv. till »Härligt läge», Ronneby p. r.
Majorskan Edmanns utsökta **Crème Idéale**
är af kunnare ansedd som mest förskönande och mest elegant. Bleker fräknar och leverfläckar, gör hyn ungdomligt vacker. Pris 3 kr.

Sjukhem,
förstklassigt, välbelagdt, beläget i vacker trakt af småländska höglandet med god tillförsel, kan få öfvertagas på förmånliga villkor. Svar: »Sjukhem», Box 31, Vexjö.

Husmödrar som önska tjänare och **Tjänare** som söka platser träffa säkrast sin publik genom att annonsera i dagliga aftontidningen

Eskilstuna-Kuriren
hvilken läses i nästan alla hem i stad och på landet inom Norra Södermanland och Västra Västmanland.
Uppl. cirka 13,000 ex.

Vi söka
en pålitlig Man, bosatt hvar som hälsat och med vilken som hälsat sysselsättning, för att i ifrågavarande stad eller by med omnejd kunna upprätta filial. Ingen butik! Månatlig inkomst 400 kr. Skrif till »N. 696», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,850,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalagat. 9.
Filialer: { Södermalmstorg 8.
          { Sturegatan 32.
Uthyr kassafack.
Emottager värdehandlingar i öppet eller slufet förvar.
Fondafdelning. Kassafack.
Idun utgifves denna vecka i A och B.

